

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

ת"א 10-11-5699 מנירב נ' אייל ויובל ארד תקשורת (1996) בע"מ ואח'

לפני כב' השופט פרופ' עופר גרוסקופף

התובע

עופר מנירב, רו"ח

באמצעות בא כוחו עו"ד סביר רבין

נגד

הנתבעים

1. אייל ויובל ארד תקשורת (1996) בע"מ

2. יורו אר. אס. סי ג'י ישראל בע"מ

3. ליאור חורב

4. אייל ארד (נמחק)

5. לירן אלרם, עו"ד

6. מתן סלע (נמחק)

באמצעות בא כוחם עו"ד דרור-ארד איילון ועו"ד גיא זאבי

7. BDO זיו האפט – רואי חשבון, שותפות כללית

באמצעות בא כוחם עו"ד אלדד יניב ועו"ד טל חכם

8. בן ציון ציטרין

9. ב.צ. ציטרין גרופ בע"מ

באמצעות באי כוחם עו"ד חיים שטנגר ועו"ד גיא הלוי

10. קובי נבון, רו"ח

באמצעות באי כוחם עו"ד איתן פלג ועו"ד ישעיהו אברהם

פסק-דין

2

3

כללי

1. מהם גבולות המותר והאסור ב"קמפיין בחירות נגיבי"? שאלה מעניינת זו, כשהיא מתובלת
- בהרבה יצרים ואמוציות, היא העומדת בלב תביעת לשון הרע שנוהלה בתיק זה. כדרכם של
- הליכים המתנהלים על פי הרגש, ולא על פי השכל, ניחלו הצדדים קרב משפטי מורכב ורב
- חזיתות, במסגרתו לא השכילו להגיע להסכמה על קלה כחמורה. כתוצאה מכך הצריך הדיון
- בתובענה מהצדדים ומבית המשפט השקעת משאבים מיותרים, באופן שהפך סכסוך פשוט
- יחסית, שהעובדות הרלוואנטיות להכרעתו ממוקדות, לתיק ענק, האוחז קרוב ל- 1200 עמודי
- פרוטוקול, כ- 100 בקשות שונות ומשונות וסיכומים בהיקף של מאות עמודים.

10

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

ת"א 10-11-5699 מנירב נ' אייל ויובל ארד תקשורת (1996) בע"מ ואח'

- 1 יסלחו לי הצדדים, אולם בבואי להכריע בתובענה אין בדעתי ללכת בדרכם. הכרעתי, כפי
- 2 שתפורט להלן תהיה עניינית, ממוקדת וקצרה (יחסית). ביסודה יעמדו השאלות העובדתיות
- 3 והמשפטיות הטעונות הכרעה לצורך מתן פסק דין בתובענה שהוגשה על ידי התובע נגד שמונת
- 4 הנתבעים שנותרו בתיק (זאת לאחר שהתובע הסכים לפני שלב הסיכומים למחוק מהתובענה את
- 5 הנתבעים 4 ו-6, מר אייל ארד ומר מתן סלע). תובענה זו מתייחסת, בסוף כל הסופות, לשני
- 6 מיילים שנשלחו במסגרת מערכת הבחירות לראשות לשכת רואי החשבון שהתקיימה בשנת
- 7 2009. שני המיילים הללו, ולא הדם הרע שבין הצדדים, הם נושא הסכסוך המשפטי שלפני,
- 8 ובהם, ורק בהם, אכריע בפסק דין זה. על כל עניין אחר, ובכלל זה שנאת החינם, ייתן כל אחד
- 9 מהמחסינים את הדין לפי אמונתו ובהתאם לצו מצפוני.

סיפור המעשה

- 10
- 11
- 12 3. לשכת רואי החשבון בישראל (להלן: "**הלשכה**" או "**לשכת רואי החשבון**") היא ארגון פרטי
- 13 התנדבותי שהוקם בשנת 1931, המאגד בתוכו את אותם רואי חשבון המעוניינים בכך. דוק,
- 14 לשכת רואי החשבון איננה מסמיכה רואי חשבון (עניין זה מצוי על פי חוק רואי-חשבון, תשט"ו
- 15 – 1955 בסמכותה של מועצת רואי חשבון בישראל, שהיא גוף סטטוטורי נפרד מלשכת רואי
- 16 החשבון), והחברות בלשכת רואי החשבון איננה תנאי לכך שרואה חשבון יעסוק במקצועו.
- 17 בלשכת רואי החשבון חברים כיום, לפי האמור באתר האינטרנט של הלשכה, כ- 12.5 אלף רואי
- 18 חשבון.
- 19
- 20 4. בראש לשכת רואי החשבון עומד נשיא הלשכה (להלן: "**נשיא הלשכה**"), אשר נבחר בבחירות
- 21 אישיות, ישירות וחשאיות אחת לשלוש שנים. על פי אתר האינטרנט של לשכת רואי החשבון:
- 22 "**נשיא הלשכה מכהן כראש הלשכה ויושב ראש של האסיפות הכלליות של הוועד המרכזי, של**
- 23 **הנשיאות ושל המועצה המייעצת שלה**". נשיא הלשכה המכהן כיום (מאז שנת 2012) הוא ר"ח
- 24 דוד גולדברג.
- 25
- 26 5. עניינה של התביעה שלפני בשני מיילים שהופצו לחברי לשכת רואי החשבון במהלך מערכת
- 27 הבחירות הסוערת לנשיאות הלשכה שהתקיימה בשנת 2009. המיילים בהם עסקין כווננו נגד
- 28 אחד המועמדים באותה התמודדות, התובע, ר"ח עופר מנירב (להלן: "**התובע**" או "**רו"ח**
- 29 **מנירב**"), והם הופצו מטעמו של המתחרה האחר באותן בחירות, ר"ח יגאל גוזמן ז"ל (להלן:
- 30 "**רו"ח גוזמן ז"ל**"). על מנת להבין את הרקע להפצת שני המיילים האמורים, יש לעמוד בקצרה
- 31 על הנסיבות שהביאו להתמודדות בין מר גוזמן ז"ל לבין ר"ח מנירב.
- 32
- 33

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

ת"א 10-11-5699 מנירב נ' אייל ויובל ארד תקשורת (1996) בע"מ ואח'

6. ר"ח מנירב, רואה חשבון ותיק, המקיים משרד עצמאי מאז שנת 1980, שימש בין השנים 2000 – 2006 כנשיא לשכת רואי החשבון. ר"ח מנירב הוא אחד מראשיה של קבוצת חברי לשכה בולטים ופעילים, שתכונה להלן "קבוצת מנירב". לקראת ההתמודדות על נשיאות הלשכה בשנת 2009, החליטה קבוצת מנירב להציג את מועמדותו של ר"ח דורון קופמן (להלן: "ר"ח קופמן") כמועמד מטעמה לנשיאות הלשכה.
7. המועמד האחר שהציע את מועמדותו באותן בחירות היה ר"ח גוזמן ז"ל, שהיה אחד השותפים הבכירים, ויו"ר האקזקיוטיבה, בפירמת רואי החשבון BDO זיו האפט (להלן: "BDO"). יצוין כי BDO היא אחת מחמש פירמות רואי החשבון הגדולות הפועלות בישראל, וההתמודדות על נשיאות הלשכה בין ר"ח גוזמן ז"ל לבין ר"ח קופמן שיקפה, בין השאר, מאבק בין פירמות רואי החשבון הגדולות לבין משרדי רואי החשבון העצמאיים על השליטה בלשכת רואי החשבון.
8. בחירות 2009 לנשיאות הלשכה, שנקבעו ליום 15.9.2009, התלהטו, ובין הצדדים הוטחו עלבונות והוחלפו האשמות. במסגרת זו, ובעקבות דברים שאמר ר"ח שלמה זיו, מייסד ונשיא BDO, לפיהם "לשכת ר"ח זו חונטה ש- 20 שנה מחליפה תחתונים אחד עם השני, אם המצב הנוכחי ימשך, המקצוע לא יהיה מקצוע", שלח ביום 19.7.2009 ר"ח מנירב מכתב לר"ח גוזמן ז"ל בו כינה אותו "יגאל" "הגואל", וציין כי: "אף כי אני ער למצוקתך, אינני מבין איך זה שאינך מתבייש להשתלח באלו שהובילו את הלשכה: דני דורון, אלכס הילמן, ראובן שיף והחתום מטה, אשר, בשעה שאתה עשית לביתך השקיעו בהתנדבות אלפי שעות לטובת החברים!! אז מה אם יש בחירות!!". למכתב זה צורפו שתי זוגות תחתונים, והוסבר בו כי הם מיועדים "זוג אחד בשבילך (במידה XXL, אני מקווה שהמידה מתאימה) והזוג השני (במידה L) עבור שותפך שלמה זיו...!!). כעת לפחות דבר אחד בטוח, בסוף ההתמודדות שניכם תשארו עם תחתונים חדשים (אומנם לא תחתוני "החונטה", אך לפחות תשארו עם התחתונים!!)" (להלן: "מכתב התחתונים"). דבר משלוח מכתב התחתונים לא נותר עניין שבין הצדדים. עוד באותו היום פרסמה כתבת כלכליסט, גב' הדר קנה (להלן: "העיתונאית קנה") את דבר משלוח המכתב, תוך ציטוט תוכנו, ודבר צירוף התחתונים (ללא מידותיהם), אך תוך איזכור העובדה שר"ח מינרב "ציין במכתבו את מידות התחתונים שהוא שולח". בשים לב לעיתוי הפרסום, ולתוכנו, סביר להניח כי דבר משלוח מכתב התחתונים נמסר לעיתונאית קנה ע"י ר"ח מנירב או מטעמו.
9. כחודש לפני המועד שנקבע לבחירות, ביום 11.8.2009, התפרסמה בתקשורת ידיעה לפיה פרקליטות מיסוי וכלכלה החליטה (בכפוף לשימוע) להעמיד לדין פלילי את ר"ח קופמן, מועמד קבוצת מנירב לנשיאות הלשכה, וזאת בשל חשד כי סייע לחבר הכנסת לשעבר מיכאל רצון להשתמט ממס. בעקבות זאת הודיע ר"ח קופמן על הסרת מועמדותו מההתמודדות על נשיאות הלשכה. להשלמת התמונה יצוין כי במאי 2010 החליטה פרקליטות מיסוי וכלכלה, לאחר השימוע, לסגור את תיק המס הפלילי נגד ר"ח קופמן מחוסר ראיות.

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

ת"א 10-11-5699 מנירב נ' אייל ויובל ארד תקשורת (1996) בע"מ ואח'

10. הסרת מועמדותו של ר"ח קופמן מההתמודדות הותירה את קבוצת מנירב ללא מועמד מטעמה
2 בקרב על נשיאות הלשכה, ואת ר"ח גוזמן ז"ל כמועמד יחיד לתפקיד. במצב דברים זה, הודיע
3 ר"ח מנירב כי הוא מציג את מועמדו לתפקיד נשיא הלשכה, תחת המועמדות שהוסרה.
11. משהציג ר"ח מנירב את מועמדותו לנשיאות הלשכה התקבלה החלטה אסטרטגית במטה
4 שהקים ר"ח גוזמן ז"ל (להלן: "מטה גוזמן") לצאת ב"קמפיין נגטיבי" נגד מועמדותו של ר"ח
5 מנירב. תכליתו של קמפיין נגטיבי זה הייתה "לחדד או להעביר את המסר על המועמד השני
6 [קרי, ר"ח מנירב], כלל החומרים שיש לך, להבדיל מקמפיין חיובי או קמפיין של המועמד
7 שהוא תיאר את המצע שלו והתכניות שלו ללשכה ומה הוא מתכוון לעשות" (בלשונו של עו"ד
8 לירן אלרם (הנתבע 5), אשר שימש, יחד עם מר ליאור חורב (הנתבע 3) כיועץ האסטרטגי מטעם
9 הנתבעות 1 ו-2 למטה גוזמן. ראו פרוטוקול 7.6.2012, עמוד 890 שורות 10 – 13).
12. במסגרת הקמפיין הנגטיבי שניהל מטה גוזמן נשלחו נגד ר"ח מנירב מספר מיילים לחברי לשכת
13 רואי החשבון. התובענה בה עסקין מתייחסת לשניים מהמיילים הללו: מייל שנשלח ביום
14 25.8.2009, אשר נושאו "כל מה שמנירב חושב ורוצה לעשות ולא רוצה שתדע..." (להלן:
15 "המייל הראשון"); ומייל שנשלח ביום 2.9.2009, ואשר נושאו "מה מנסה להסתיר עופר
16 מנירב" (להלן: "המייל השני"). המייל הראשון והמייל השני מכונים לעיל ולהלן: "שני
17 המיילים").
- 18
19 13. שני המיילים נשלחו באמצעות חברת אימייליון בע"מ (להלן: "חברת אימייליון"), אשר לפי
20 תצהירו של מנהלה ובעליה, מר עפר האפרתי (להלן: "מר האפרתי") "עוסקת בין היתר, בדיוור
21 אלקטרוני עבור צדדים שלישיים ומשלוח הודעות מייל לנמענים שפרטיהם מסופקים ל[חברת]
22 אימייליון על ידי אותם צדדים שלישיים". המיילים נשלחו בעילום זהות הכותב, ותוך ציון
23 העובדה שנשלחו על ידי חברת אימייליון. הגורם שהזמין את משלוח שני המיילים (כמו גם
24 שלושה מיילים אחרים, שאינם נושא תובענה זו), ושילם בעבורם, הייתה חברת ארד תקשורת
25 בע"מ, וזאת בעבור ר"ח גוזמן ז"ל.
- 26
27 14. מאחר שלזו התובענה הוא תוכנם של שני המיילים הללו ארוחב בעניין זה.
- 28
29 המייל הראשון – דבר דואר אלקטרוני זה הופץ ביום 25.8.2009 ל-7,926 נמענים על פי רשימה
30 של חברי הלשכה (ראו תצהיר מר האפרתי שהוגש ביום 21.11.2011). כותרת המייל הייתה "כל
31 מה שמנירב חושב ורוצה לעשות ולא רוצה שתדע..." המייל נחלק לשניים:
32
33 חלקו האחד של המייל הראשון, אשר הוכתר בכותרת המשנה "מצד אחד", עוסק בפעולות
34 ובשאיפות המיוחסות לר"ח מנירב: "מנירב רוצה לקבל שכר על חשבון דמי החבר בלשכה".
35 לפי ראיון מיום 24.8.2006 שערך עימו הכתב איתמר לוין לעיתון "גלובס" (להלן: "הראיון

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

ת"א 10-11-5699 מנירב נ' אייל ויובל ארד תקשורת (1996) בע"מ ואח'

1 בגלובס"), הוא תומך בכך שנשיא הלשכה יקבל שכר, ומוסיף כותב המייל כי "מעניין למה הוא
2 מתעקש על גביית מיסי ועד לשנת 2009...". כן רו"ח מנירב "דואג לבני משפחתו על חשבון
3 הלשכה". בתו האחת "חברה ברשימתו לוועד מרחב תל אביב", ואילו בתו האחרת "שימשה
4 כמרצה בנושאי תזונה בשני כנסי אילת האחרונים". ועל כך מעיר הכותב כי "כשיש קשרים מי
5 צריך פרוטקציה...". לבסוף "מנירב רוצה עיתון משלו – מה לא עושים בשביל תמונה...". לכן
6 יזם את הקמת העיתון "עושים חשבון", וזאת למרות שבראיון בגלובס הודה כי: "נכון שהעיתון
7 עולה סכום נכבד".

8
9 חלקו השני של המייל הראשון, אשר הוכתר בכותרת המשנה "מצד שני... הוא לא סופר
10 אותך!", עוסק במחדלים וכשלי עבר המיוחסים לרו"ח מנירב. בחלק זה נטען כי "מנירב נכשל
11 במאבק על הירידה בתעריפים", כי הוא "מנהל עימותים אישיים ומיותרים", "פוגע ביוקרת
12 המקצוע, העיקר ששימו אותו בעיתון... "צומי"...", וכי "נכשל בארגון כנס אילת ורואי
13 החשבון משלמים". האשמות אלו נתמכות בציטוטים סלקטיביים מתוך הריאיון בגלובס.
14 לבסוף מואשם רו"ח מנירב בכך שהוא "לא מכיר בערך החברות", שכן בעת ששלח את "בן
15 החסות [קרי רו"ח קופמן] להתמודד על נשיאות הלשכה... הוא ידע שלא יגיע לקו הגמר. זהו
16 סיכול ממוקד אופייני נוסח מנירב".

17
18 המייל השני – דבר דואר אלקטרוני זה הופץ ביום 2.9.2009 ל- 10,077 לפי רשימה מעודכנת של
19 חברי לשכה שהתקבלה ב- 1.9.2009. (ראה תצהיר מר האפרתי). כותרתו של המייל, באותיות
20 בולטות היא: "מנירב – הסר את צו איסור הפרסום". כותרת המשנה היא "זכות הציבור
21 לדעת". וכך נאמר בגוף המייל:

22 "בעוד כשבועיים יתקיימו הבחירות לנשיאות לשכת רואי החשבון בישראל.
23 אלה בחירות משמעותיות וחשובות ונוגעות לציבור רחב של אלפי חברות
24 וחברים. זכות הציבור לדעת היא זכות יסוד בבואנו להצביע. לצערנו, עובדות
25 חדשות מצביעות על כך ששוב... יש מי שמבקש להסתיר מהציבור את
26 האמת".

27
28 ובהמשך, תחת כותרת המשנה "עופר מנירב – השותפים לשעבר וצו איסור הפרסום"
29 נאמר:

30 "בעקבות מאבק משפטי שמתנהל בין מנירב לשותפיו לשעבר למשרד החלו
31 הצדדים בהליך בורות אצל השופט בדימוס ישי לויט. למרבה הפלא צו
32 איסור פרסום גורף ניתן לכל ההלכים, לטענות הצדדים ולכתבי הטענות
33 וההגנה למרות שמדובר בהליך אזרחי.

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

ת"א 10-11-5699 מנירב נ' אייל ויובל ארד תקשורת (1996) בע"מ ואח'

1 כבר יותר מארבע שנים שטענות חמורות לכאורה בנושאי מיסוי, ניהול
2 ספרים, רישומים כפולים וכיוצ"ב נשמעים, אולם לציבור אין זכות לדעת מה
3 מיוחס לכאורה למי שהיה נשיא הלשכה במשך שש וחצי שנים ומבקש לשוב
4 אליה היום.

5
6 צו איסור פרסום אשר הוטל על פרטי האירועים שהתרחשו במשרדו ואשר
7 נוגעים באופן ישיר לאופן התנהלותו כרואה חשבון אינו מאפשר בחינה
8 מדוקדקת של עובדות המקרה. מי משבקש לעצמו שררה, משרה ציבורית
9 וכסף ציבורי חייב לגלות את האמת.

10
11 אין דינו של חבר מן השורה לדינו של מי שמבקש לפעול בזירה הציבורית, על
12 חשבון הציבור, בשמו ומטעמו. עופר מנירב חייב להסיר את העננה הכבדה
13 והמכבידה. עופר מנירב חייב להורות מיידית על הסרת צו איסור הפרסום
14 המסתיר חשדות כה כבדים – לכאורה. עופר מנירב חייב להבין שכבוד
15 הלשכה, מעמדה והיושרה המקצועית קודמים לטובתו האישית".

16
17 ובשורה התחתונה: "מנירב, תפסיק להסתתר. תגיד את האמת. תן לחברות ולחברים להכריע
18 ביושר".

19
20 15. למשלוח המיילים היה חד הן באמצעי התקשורת הן בהמשך המאבק על ראשות הלשכה.

21
22 ביום 3.9.2009, יום אחד בלבד לאחר משלוח המייל השני, פרסמה העיתונאית קנה כתבה בעיתון
23 "כלכליסט" תחת הכותרת "סכינים נשלפות במאבק על נשיאות לשכת רואי החשבון" (להלן:
24 "הכתבה בכלכליסט"). בכתבה זו מסופר על המייל השני שנשלח ("אימייל אנונימי קורא
25 למנירב לחשוף את פרטי הבורות בינו לבין שותפיו לשעבר"), ומצוטטים קטעים מתוכו. יצוין
26 כי בכתבה בכלכליסט מסופר גם על מכתב אנונימי שנשלח נגד רו"ח גוזמן ז"ל לרשות ניירות
27 ערך ומועצת רואי החשבון, בו מלין, לכאורה, רואה חשבון לא מזוהה העובד בחברה ציבורית
28 המבוקרת על ידי BDO כי אחד מעובדיה הבכירים של החברה הנחה אותו להצביע לרו"ח גוזמן
29 ז"ל, ולוודא כי גם הכפופים לו יעשו כן. בכתבה מובאות תגובות מטעם שני הצדדים הניצים על
30 ההאשמות האנונימיות. תגובת מחנה גוזמן ביחס למייל השני היא "לא מן הנמנע שנפנה לבית
31 המשפט להסרת הצו". התגובה המיוחסת לדוברו של מר גוזמן ז"ל ביחס למייל האנונימי נגדו
32 היא "זהו שקר וכזב. זהו חלק ממסע ההכפשות מבית היוצר של עופר מנירב". התגובה
33 המיוחסת לרו"ח מנירב ביחס למייל השני היא "זה לא שווה התייחסות, שמחנה גוזמן ימשיכו
34 בשלהם ואנו ננצח בבחירות". עוד צוין כי רו"ח מנירב אמר לכתבת כי "ביקש מגוזמן ששניהם
35 יצהירו בפני הבוחרים שלא מתנהלים נגדם הליכים בפרקליטות".

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

ת"א 10-11-5699 מנירב נ' אייל ויובל ארד תקשורת (1996) בע"מ ואח'

- ביום 8.9.2009 התקיים עימות פומבי בין רו"ח גוזמן ז"ל לבין רו"ח מנירב, בהנחייתה של העיתונאית קנה. במהלך העימות קראו מר ליאור חורב (הנתבע 3) ורו"ח קובי נבון (הנתבע 10) קריאות ביניים כלפי רו"ח מנירב, בהם אמרו כי יסירו את צו איסור הפרסום. בהמשך פנה רו"ח גוזמן ז"ל לרו"ח מנירב בדברים הבאים: "שאלה אישית. כולנו קראנו על התביעה שמתנהלת נגדך על ידי השותפים שלך. ולפי העיתונים יש שמה חשד לעבירות, לכאורה, על חוקי המס וכו' וכו'. ואתם דאגתם להטיל צו איסור פרסום. אני מבקש, שאתה פה, לפני כולם, תחשוף את הדברים, כדי שלא נתעורר למחרת עם רואה חשבון שעבר עבירות מס ולא יכול לכהן בתפקידו". תגובתו של רו"ח מנירב הייתה קשה: "העניין הוא שאף מילה שלו נקרה, רו"ח גוזמן ז"ל לא אמת. אבל אתה מוציא שקרים כרגיל. משום שאתה אמת שהוטל צו איסור פרסום גורף. אני רוצה לראות אותך", ובהמשך "אין שם ולא בפסיק, שום טענה של עבירה על חוקי המס, whatsoever. סכסוך פשוט בין שותפים למשרד, ולא שותפים, על חלוקת הוצאות והתחשבוניות ביניהם, מה זה קשור למערכת הבחירות?" (הציטוטים מתוך תמליל העימות שחלקים מתוכו הוגשו כנספח לתצהיר רו"ח מנירב).
16. ביום 15.9.2009 התקיימו הבחירות לנשיאות הלשכה. בבחירות אלה זכה רו"ח גוזמן ז"ל בפער זעום של 29 קולות. ואולם, נצחונו של רו"ח גוזמן ז"ל היה קצר מועד ומרה הייתה אחריתו. ביום 23.4.2010, כשבעה חודשים לאחר בחירתו, נפטר למרבה הצער רו"ח גוזמן ז"ל מדום לב. בעקבות מותו הטראגי של רו"ח גוזמן ז"ל נבחר רו"ח קופמן (שבינתיים הוסר האיום כי יוגש נגדו כתב אישום) על ידי הוועד המרכזי של הלשכה לשמש כנשיא הלשכה, ושימש בתפקיד זה עד לבחירות שהתקיימו בשנת 2012.

ההליכים המשפטיים

17. טרם הגשת ההליך בו עסקינן פתח רו"ח מנירב בהליך נגד חברת אימייליון שהפיצה את שני המיילים, ונגד המנכ"ל שלה, מר האפרתי, במטרה לברר מי עמד מאחורי משלוח המיילים (ה"פ (מרכז) 10-02-34381 רו"ח עופר מנירב נ' אימייליון בע"מ. להלן: "ההליך נגד אימייליון"). הצדדים להליך זה הגיעו להסדר פשרה, אשר ניתן לו תוקף של פסק דין על ידי נשיאת בית המשפט זה, השופטת הילה גרסטל ביום 5.7.2010. בעקבות הסדר הפשרה חשף מר האפרתי כי חברת ארד תקשורת בע"מ שכרה את שירותיו, ואף ציין כי התבקש להכחיש את הקשר שלהם לשליחת המיילים. בנוסף שלח מר האפרתי מכתב ההתנצלות לרו"ח מנירב, שהעתק ממנו נשלח לחברי הלשכה. לשונו של מכתב ההתנצלות היא כדלקמן:

- "משלוח המיילים נעשה עפ"י הזמנתם של ארד תקשורת (*) ששכרו את שירותי הדיוור של חברתנו ואשר היו אלה שניסחו את המיילים הנ"ל ומסרו לנו את רשימות התפוצה של רואי החשבון אליהם הופצו המיילים. ארד

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

ת"א 10-11-5699 מנירב נ' אייל ויובל ארד תקשורת (1996) בע"מ ואח'

1 **תקשורת הבטיחו לנו כי אין במיילים הנ"ל משום הוצאת דיבה. אנו מצרים**
 2 **על עגמת הנפש שנגרמה לרו"ח עופר מנירב בשל מיילים אלו. ומתנצלים על**
 3 **כך.**
 4 **(*) מנכ"ל ארד תקשורת, ליאור חורב, ניהל את קמפיין הבחירות של קבוצת**
 5 **גוזמן".**

6 18. לאחר שנחשפה זהותם של שולחי שני המיילים, הגיש רו"ח מנירב ביום 3.11.2010 את התובענה
 7 שלפני. התביעה, המבוססת בעיקרה על חוק איסור לשון הרע, התשכ"ה – 1965, מייחסת
 8 לעשרה נתבעים אחריות בעוולה של הוצאת לשון הרע בגין משלוח שני המיילים. מועד הגשת
 9 התביעה היה מאוחר לפטירתו של מר גוזמן ז"ל, ולפיכך בחר רו"ח מנירב למקד את חיצי
 10 התביעה כלפי מי שראה כמעגל אשר ייעץ וסייע למר גוזמן ז"ל, כמפורט להלן:

11 **א. יועציו האסטרטגיים של רו"ח גוזמן ז"ל (הנתבעים 1 – 3, 5. להלן, יחדיו: "היועצים**
 12 **האסטרטגיים") - קבוצה זו כוללת את הנתבעת 1, אייל ויובל ארד תקשורת (1996) בע"מ**
 13 **ואת הנתבעת 2, יורו אר.אס.סי.גי ישראל בע"מ (להלן, יחדיו: "חברת ארד"); את הנתבע 3,**
 14 **מר ליאור חורב (להלן: "מר חורב") ואת הנתבע 5, עו"ד לירן אלרם (להלן: "עו"ד אלרם").**
 15 **טענתו של רו"ח מנירב היא שהיועצים האסטרטגיים הם שסייעו לרו"ח גוזמן ז"ל במשלוח**
 16 **שני המיילים, הן בכך שגיבשו את תוכנם וניסחו אותם והן בכך שדאגו לשליחתם על ידי**
 17 **חברת אימייליון.**

18 יציין כי כתב התביעה כלל בקבוצת היועצים האסטרטגיים גם את הנתבע 4, מר אייל ארד,
 19 ואת הנתבע 6, מר מתן סלע, ואולם בסמוך לסיום שלב החקירות, הודיע ב"כ מנירב כי הוא
 20 מסכים למחיקתם מהתביעה (ראו הודעתו מיום 15.7.2012). לאור הודעה זו נמחקו
 21 הנתבעים 4 ו-6 מהתביעה, ונפסקו לכל אחד מהם הוצאות בסכום של 2,500 ש"ח.

22 **ב. יועץ התקשורת של רו"ח גוזמן ז"ל (הנתבעים 8 – 9. להלן: "יועץ התקשורת ציטרין") – מר**
 23 **בן ציון ציטרין הוא יועץ התקשורת ששכר רו"ח גוזמן ז"ל לצורך הקמפיין, וזאת באמצעות**
 24 **הנתבעת 9, שהיא חברה שבשליטתו. לטענת רו"ח מנירב יועץ התקשורת ציטרין היה מעורב**
 25 **בהחלטה על משלוח שני המיילים, והוא זה שהעביר את המייל השני לעיתונאית קנה.**

26 **ג. רו"ח קובי נבון (הנתבע 10. להלן: "רו"ח נבון") – בין רו"ח נבון לבין רו"ח מנירב שוררת**
 27 **עוינות רבה עוד מהתקופה שקדמה להתמודדות על נשיאות הלשכה בשנת 2009. רו"ח נבון**
 28 **היה אחד הגורמים הפעילים במטה גוזמן, ולטענת רו"ח מנירב הוא העומד מאחורי**
 29 **ההחלטה האסטרטגית של מטה גוזמן לנקוט נגדו בקמפיין הנגיבי (ראו במיוחד דבריו של**
 30 **רו"ח מנירב בעימות, כפי שהם מופיעים בעמודים 32 – 35). רו"ח מנירב סבור כי רו"ח נבון**
 31 **היה מעורב בהכנת ובאישור שני המיילים, וכי הוא נושא באחריות לאמור בהם.**

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

ת"א 10-11-5699 מנירב נ' אייל ויובל ארד תקשורת (1996) בע"מ ואח'

- ד. BDO (הנתבע 7) – כאמור, המדובר בפירמת רואי החשבון אליה השתייך ר"ח גוזמן ז"ל.
- לטענת ר"ח מנירב BDO היא שמימנה את משלוח שני המיילים, ולפיכך היא נושאת באחריות לעוולה שבוצעה כלפיו (במהלך המשפט התברר כי קיים שוני בין האישיות המשפטית ששילמה בגין המיילים לחברת אימיליון לבין האישיות המשפטית שנתבעה, ואולם לאור המסקנה שתפורט בהמשך ביחס לאחריות BDO, אין לעניין זה חשיבות).
19. הפיצוי שנתבע על ידי ר"ח מנירב הועמד על 5 מיליון ש"ח, והוא הופחת על ידו מאוחר יותר, באישור בית המשפט מיום 6.11.2011, לסכום של 2.5 מיליון ש"ח (הבקשה להפחית את סכום האגרה בעקבות זאת נדחתה על ידי רשם בית משפט זה, השופט יחזקאל קינר, ביום 20.6.2012).
- התובע בחר לא להציג את ספרי הנהלת החשבונות שלו להוכחת נזק ממוני, לדבריו, משום שחשש שהנתבעים "יעשו שימוש בספרי, המכילים סודות מסחריים". לכן תבע פיצויים בשל נזק לא ממוני ופיצויים ללא הוכחת נזק לפי חוק לשון הרע. את הפיצוי בגין הנזק הלא ממוני (שהוא הפגיעה המכוונת בשמו ובנפשו) ביסס, בנוסף לעוולת לשון הרע, בעוולת הרשלנות שבפקודת הנויקין. להשלמת התמונה יצוין כי בסיכומיו ביקש התובע סעד על סכום "העולה על 1 מיליון ש"ח", לפי מיטב שיקולי בית המשפט.
20. עם תחילת הדיונים בתיק סברתי כי לאור פטירתו המזעזעת של ר"ח גוזמן ז"ל, והשינויים שחלו בינתיים בלשכת רואי החשבון, טוב יעשו הצדדים אם יגיעו לידי פשרה שתמנע התדיינות מיותרת בעניין שהאחראי המרכזי לו איננו עמנו. ואולם כל ניסיונותיי, כמו גם ניסיונות גישור שנעשו על ידי שופט אחר (ראו פרוטוקולים מיום 27.2.2011 ו- 16.2.2011) לא עלו יפה. עמדת התובע הייתה ש- "ייקוב הדין את ההר", והוא אף לא שהה לבקשותיי החוזרות לצמצם את יריעת המחלוקת, על דרך של מחיקת חלק מהנתבעים (למצער, אלו שאין ראיות של ממש למערבותם במשלוח שני המיילים). במצב דברים זה לא היה מנוס מניהול ההליך המורכב נגד כל עשרת הנתבעים, ובכלל זה שמיעת ראיות ועדויות בנושאים שניתן וראוי היה להימנע מהם (כגון מבנה BDO, וההסדרים הכספיים בינה לבין ר"ח גוזמן ז"ל בקשר לקמפיין הבחירות שניהל).
- רק לאחר תום שמיעת ההוכחות הסכים התובע למחיקת שניים מהנתבעים (הנתבעים 4 ו- 6), ואולם גם בשלב זה עמד על המשך ניהול התביעה נגד כל ארבע הקבוצות שנמנו לעיל, וזאת למרות שהיה צריך להיות לו ברור בשלב זה שלפחות נגד שתיים מהקבוצות הללו לא הוצגו ראיות של ממש הקושרות אותם למשלוח שני המיילים. להתנהלותו זו של התובע, אשר בחר להגיש תביעה בסכום עתק נגד נתבעים רבים, חלקם ללא כל צידוק של ממש, תהא מטבע הדברים השלכה על פסיקת ההוצאות בתיק.

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

ת"א 10-11-5699 מנירב נ' אייל ויובל ארד תקשורת (1996) בע"מ ואח'

21. אין בכוונתי לייגע את הקורא בתיאור דיוני ההוכחות שהתקיימו בתיק. די אם אציין כי
22. בתום שלב ההוכחות, ולאחר שהוגשו סיכומים בכתב, הודיע ב"כ התובע כי ניתן פסק דין על ידי
23. כבוד השופט (בדימוס) ישי לויט במסגרת הבוררות שהתנהלה בין ר"ח מנירב לבין שני שותפיו
24. לשעבר, ר"ח משה הרפז ור"ח אהרון שכטר (להלן: "ר"ח הרפז ושכטר" ו- "בוררות מנירב-
25. הרפז ושכטר" או "הבוררות", בהתאמה). מאחר שהמיל השני עוסק בבוררות מנירב-הרפז
26. ושכטר, סברתי כי עשויה להיות לפסק שניתן בבוררות השלכה לעניין טענות הצדדים בהליך
27. שלפני. לפיכך הוריתי על הגשת פסק הבוררות (תוך קביעת הוראות מתאימות לעניין חיסיון), וכן
28. אפשרתי לצדדים להגיש התייחסויות קצרות לאמור בו. לאור זאת, הוגש ביום 28.11.13 פסק
29. הבוררות שניתן ביום 17.4.2013, האוחז 229 עמודים (להלן: "פסק הבוררות"). משהוגשו
30. התייחסויות הצדדים גם לפסק הבוררות, הגיעה העת למתן פסק דין בתיק שלפני.

דיון והכרעה

23. שלוש הן השאלות בהן עלי להכריע במסגרת תיק זה:
- א. **האם יש בפרסום שני המיילים, או אחד מהם, משום עוולה נזיקית?** לעניין זה השאלה
24. המרכזית שבמחלוקת איננה האם האמור בשני המיילים הוא בגדר פרסום לשון הרע, שהרי
25. פשיטא כי מעצם מהותם כחלק מקמפיין בחירות נגטיבי נגד בחירתו של ר"ח מנירב מדובר
26. בפרסומים שנועדו לפגוע בו, ולהפחית בדרך זו את סיכויי היבחרותו לנשיא השלכה. שאלת
27. המפתח היא האם מדובר בפרסום לשון הרע שאינו חוסה תחת הגנת "אמת הפרסום"
28. שבסעיף 14 לחוק איסור לשון הרע.
- ב. **בהנחה שיש בפרסום שני המיילים, או אחד מהם, עוולה נזיקית, מי מבין הנתבעים, אם**
29. **בכלל, נושא באחריות לעוולה זו?** לצורך ההכרעה בעניין זה יש לבחון מי מבין הנתבעים
30. אחראי לפרסום שני המיילים, וכן לקבוע האם למי מהאחראים לפרסום עומדת "הגנת תום
- הלב" שבסעיף 15 לחוק איסור לשון הרע.
- ג. **בהנחה שמי מהנתבעים נושא באחריות לעוולה, מהו הפיצוי הראוי שיש לפסוק לטובתו של**
31. **ר"ח מנירב?** בהקשר זה יש לקבוע האם יש לפסוק פיצוי על פי הנזק הלא מממני שר"ח
32. מנירב טוען לו, ולחילופין פיצוי ללא הוכחת נזק לפי סעיף 7א. לחוק איסור לשון הרע.

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

ת"א 10-11-5699 מנירב נ' אייל ויובל ארד תקשורת (1996) בע"מ ואח'

- 1 הערה: סדר הדיון שהוצג לעיל שונה במידה מסוימת מגישת ארבעת השלבים שעוצבה על
2 ידי בית המשפט העליון בפסק הדין המנחה בע"א 4534/02 רשת שוקן בע"מ נ' הרציקוביץ,
3 פ"ד נח(3) 558 (2004). הטעם לכך כפול. ראשית, בענייננו אין ספק של ממש כי הפרסומים
4 מהווים לשון הרע, כך שאין צורך של ממש להתעכב על שני השלבים הראשונים. שנית, הן
5 מבחינה מהותית הן בשל ריבוי הנתבעים בתיק שלפני, אני סבור שיש הצדקה לפצל את
6 הדיון בשלב השלישי, כך שתחילה תיבחן תחולת ההגנות לפי סעיפים 13 – 14 לחוק איסור
7 לשון הרע ("פרסומים מותרים" ו- "הגנת אמת הפרסום"), ובשלב השני שאלת האחריות
8 לפרסום ותחולת ההגנה שבסעיף 15 לחוק איסור לשון הרע ("הגנת תום הלב"). הטעם
9 לפיצול זה הוא שההגנות שבסעיפים 13 ו- 14 מתייחסות לטיב הפרסום בלבד, ותחולתן
10 איננה תלויה בהתנהגותו של מי מהנתבעים. לפיכך, תחולתן שוללת אחריות מכל נתבע
11 אפשרי, ומייתרת את הדיון בשאלה מי אחראי לפרסום והאם נהג בתום לב (ראו דני"א
12 7325/95 ידיעות אחרונות נ' קראוס, פ"ד נב(3) 1, 36 – 39 (1998). להלן: "דני"א קראוס");
13 אורי שנהר, דיני לשון הרע (1997) 216 (להלן: "שנהר"). לעומת זאת, ככל שימצא שמדובר
14 בפרסום שהוא לשון הרע, שאינה חוסה תחת ההגנות שבסעיפים 13 ו- 14 לחוק, הרי שיש
15 צורך לבחון מי מבין הנתבעים נתפס כאחראי לפרסום, ולגבי כל אחד מהאחראים לבחון את
16 תחולת הגנת תום הלב שבסעיף 15 לחוק איסור לשון הרע.
17
18 24. להלן אבחן כסדרן את שלוש השאלות הללו.
19
20 **האם יש בפרסום שני המיילים, או אחד מהם, משום עוולה נזיקית?**
21
22 25. כאמור, קשה לחלוק על כך שהאמור בשני המיילים נכנס לגדר "לשון הרע", כהגדרת המונח
23 בסעיף 1 לחוק איסור לשון הרע, וכי משלוח המיילים לאלפי נמענים, מהווה "פרסום", כהגדרת
24 המונח בסעיף 2 לחוק. ממילא ניתן בנקל לקבוע כי מתקיימים במקרה זה התנאים הקבועים
25 בסעיף 7 לחוק, דהיינו שלפנינו "פרסום לשון הרע לאדם אחד או יותר זולת הנפגע" המהווה,
26 לכאורה, עוולה אזרחית.
27
28 26. ואולם, כידוע, לפי סעיף 14 לחוק "במשפט פלילי או אזרחי בשל לשון הרע תהא זאת הגנה
29 טובה שהדבר שפורסם היה אמת והיה בפרסום ענין ציבורי; הגנה זו לא תישלל בשל כך בלבד
30 שלא הוכחה אמיתותו של פרט לוואי שאין בו פגיעה של ממש". מאחר שקשה לחלוק כי ככל
31 שהאמור במיילים הוא אמת, היה עניין ציבורי במידע בנסיבות בהן הופץ, מצטמצמת המחלוקת
32 לשאלה אם האמור במיילים חוסה תחת הגנת "אמת הפרסום", דהיינו האם מדובר בפרסום
33 אמת, ולמצער, בפרסום שאי הדיוק בו נוגע ל- "פרט לוואי שאין בו פגיעה של ממש".
34 להלן יבחנו שאלות אלו ביחס לכל אחד משני המיילים.
35

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

ת"א 10-11-5699 מנירב נ' אייל ויובל ארד תקשורת (1996) בע"מ ואח'

27. הגנת "אמת הפרסום" ביחס למייל הראשון – אין חולק כי המייל הראשון מבוסס על עובדות נכונות. ר"ח מנירב הביע בראיונות שנתן לתקשורת תמיכה בכך שנשיא הלשכה יקבל שכר בעד פועלו; בתו הבכורה של ר"ח מנירב, לינור, הייתה מועמדת באותן בחירות מטעם הקבוצה המזוהה עם ר"ח מנירב לוועד מרחב ת"א (ואף נבחרה); בתו השניה אורלי, היא תזונאית, אשר הוזמנה להרצות בשני כנסי לשכת רואי החשבון; ר"ח מנירב עמד מאחורי הוצאת העיתון "עושים חשבון", שימש כעורך וכצלם שלו, והפיק ממנו תועלת תדמיתית עת היה נשיא הלשכה (לאחר סיום כהונתו אף פתח ר"ח מנירב עסק משותף, אשר שמו, "עושים חשבון לעתיד", דומה דמיון מעורר חשש לשמו של העיתון שהוציא כנשיא הלשכה) וכן הלאה. תלונתו של ר"ח מנירב איננה מוסבת איפוא לעובדות המפורטות במייל הראשון, אלא למסקנות שהוסקו מהן על ידי כותבי המייל ("דעות המתארות מציאות עובדתית נקראות בפסיקה 'מסקנות'". שנהר, 309 – 310). כך, למשל, הוא טוען כי העובדה שתמך בתשלום שכר לנשיא הלשכה אין משמעותה שהוא "רוצה לקבל שכר על חשבון דמי החבר בלשכה" (לטענתו לא היה בכוונתו לדרוש שכר לעצמו גם אם ישונה הכלל); לבנותיו הוצע אשר הוצע בזכות כישוריהן, ולא בזכותו, ומכל מקום שירותיהן רק תרמו ללשכה, ולא באו על חשבונה, כך שהצגתו כמי ש- "דואג לבני משפחתו על חשבון הלשכה" אינה נכונה; את העיתון הוציא בגלל שסבר כי הנושא חשוב לקידום התכליות לשמן פועלת לשכת רואי החשבון וכיו"ב.
- בשאלה מהו דינן של מסקנות שניתן להסיק באופן סביר מעובדות לעניין חוק איסור לשון הרע, קיימת אי בהירות מסוימת בפסיקת בית המשפט העליון. מחד גיסא, ניתן למצוא בפסיקה אמירות מהן עולה כי גם ביחס למסקנות המבוססות על עובדות ניתן לטעון להתקיימות הגנת "אמת הפרסום" (ראו, למשל, ע"א 7380/06 חוטר-ישי נ' גילת (ניתן ב- 2.3.2011)); מאידך גיסא, נטיית הברורה של פסיקת בית המשפט העליון היא להתייחס למסקנות המבוססות על עובדות נכונות במסגרת ההגנה הנתונה מכוח סעיף 15(4) לחוק איסור לשון הרע ביחס להבעת דעה (ראו, למשל, ד"נ 9/77 חברת החשמל לישראל בע"מ נ' הוצאת עיתון "הארץ" בע"מ, פ"ד לב(3) 337 (1978) (להלן: "ד"נ חברת החשמל"); רע"א 10520/03 בן גביר נ' דנקנר (ניתן ב- 12.11.2006); ע"א 5845/05 חטר-ישי נ' גילת (ניתן ב- 20.9.2007)). הקושי מתחדד כשאנו עוסקים במסקנות ביחס לכוונותיו של אדם ("מנירב רוצה לקבל שכר") או לדרך בה ראוי לתארו ("מנירב דואג לבני משפחתו על חשבון הלשכה"), וזאת בשל הקושי להכריע אף בדיעבד האם יש לסווגם כאמת או שקר (לגבי כוונות ניתן לטעון שמבחינה אפיסטמיולוגית ניתן להכריע האם טענה היא נכונה או שקרית, ושהקושי הוא בעיקרו ראייתי. לגבי תיאורים, לעומת זאת, ספק אם ניתן אף כעניין תיאורטי להכריע בדבר סיווגם. השוו לגישת השופט חיים כהן בע"א 7/79 הוצאת ספרים "החיים" נ' רשות השידור, פ"ד לה(2) 365, 367 (1981)). קושי זה מתעצם אם מביאים בחשבון את ההלכה בדבר "אמת לשעתה", כפי שנקבעה בע"א 751/10 פלוני נ' דייין-אורבך (ניתן ב- 8.2.2012. מצוי בדיון נוסף. להלן: "עניין דייין-אורבך"), שכן לעיתים רק עובדות המתבררות בדיעבד מאפשרים לקבוע אם הסקת המסקנות הייתה נכונה או שגויה.

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

ת"א 10-11-5699 מנירב נ' אייל ויובל ארד תקשורת (1996) בע"מ ואח'

- 1 למיטב הבנתי, ההלכה כיום היא שהגנת "אמת הפרסום" משתרעת גם על מסקנה סבירה
- 2 בשעתה המוסקות מעובדות נכונות. ודוק, מסקנה המוסקת על בסיס עובדות היא בגדר דעה,
- 3 אשר מטבעה עשויה להיות שנויה במחלוקת, וזאת אף בהתעלם מכך שבזמן אמירתה לא ידועות
- 4 כל העובדות. כך, למשל, אם פלוני לא דייק במספר אמירות שהמפרסם מצטט, יכול אלמוני
- 5 להסיק מכך כי פלוני "אינו מקפיד על אמירת אמת" (ובלשון פחות נקייה, שהוא "שקרן"), בעוד
- 6 שפלמוני יכול לסבור שיש הסבר לאי הדיוקים הללו, ועל כן אין להסיק מסקנה נמהרת בדבר
- 7 אמיתותו של אלמוני. בכך אין רבותא. כל עוד המפרסם מצטט עובדות נכונות, ומבסס עליהן דעה
- 8 סבירה (על פי מבחן אובייקטיבי, בשים לב למידע הידוע באותה עת), זכאי הוא ליהנות מההגנה
- 9 של "אמת הפרסום". ודוק, לא כל עובדה תצדיק באופן סביר (כעניין אובייקטיבי) מסקנה
- 10 מסוימת. כך, למשל, אם ברור שפלמוני טעה בהיסח הדעת, לא ניתן ליחס לו בשל כשל זה את
- 11 המסקנה כי הינו "שקרן". ואולם, כל עוד העובדות שמביא הכותב הופכות את הדעה המובעת על
- 12 בסיסן לסבירה בהינתן הידוע באותה עת, רשאי המפרסם לשון הרע להתבסס על הגנת "אמת
- 13 הפרסום" (נשאלת השאלה מהו דינו של אדם אשר איננו מביא את העובדות עליהן הוא מתבסס
- 14 בפרסום, אולם מצליח להוכיח כי קיימות עובדות כאלו. לטעמי גם במקרה זה ניתן לטעון
- 15 ל"אמת הפרסום", ואולם נטל ההוכחה צריך שיהיה מחמיר יותר מאשר עם מפרסם שפירט את
- 16 העובדות עליהן נשענת מסקנתו, והותיר את בחינת סבירות המסקנה לבחינת קהל שומעיו).
- 17
- 18 יישום הכלל האמור בעניין המייל הראשון מביא למסקנה כי עומדת לגביו לנתבעים הגנת "אמת
- 19 הפרסום". השגותיו של רו"ח מנירב ביחס לאמור במייל זה מתייחסות לפרשנות לא נכונה
- 20 שניתנה לשיטתו לעובדות שאינן שנויות במחלוקת. ואולם, המסקנות הובאו במייל בעקבות
- 21 עובדות נכונות שהוצגו לקורא. ממילא יכול הקורא הסביר להתרשם מהעובדות, ולגבש בעצמו
- 22 עמדה ביחס למסקנות הללו. לא זו אף זו, מבלי שאחווה דעה לגבי נכונות פרשנות זו לטעמי,
- 23 ברור כי פרשנות זו הייתה אפשרית וסבירה בשעתו, לאור עובדות שאין חולק על נכונותן. לפיכך,
- 24 פרסום המייל השני חוסה תחת הגנת "אמת הפרסום".
- 25
- 26 אדגים את האמור ביחס לשניים מהנושאים שהצדדים הרחיבו בחקירות לגביהם במסגרת שלב
- 27 ההוכחות:
- 28 במייל הראשון נטען כי **"מנירב דואג לבני משפחתו על חשבון הלשכה"**. מסקנה זו מבוססת
- 29 בפרסום עצמו על שתי עובדות: **"הבת של מנירב חברה ברשימתו לוועד מרחב תל אביב"** ו-
- 30 **"בתו האחרת שימשה כמרצה בנושאי תזונה בשני כנסים אילת האחרונים"**. לסיכום מציין כותב
- 31 המייל בהדגשה כי **"כשיש קשרים מי צריך פרוטקציה..."**. אין חולק, כי שתי העובדות שהוצגו
- 32 נכונות. האם משתמע מהן כי גם המסקנות נכונות? על כך בוודאי שלא תהיה תמימות דעים.
- 33 רו"ח מנירב טען, ותומכיו מן הסתם יחרו אחריו, כי מסקנה זו שגויה, וכי בנותיו הגיעו להיכן
- 34 שהגיעו בזכות עצמן, וללא קשר לקשרים של אביהן. כותב המייל, ומתנגדי מנירב עימו, יסברו כי

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

ת"א 10-11-5699 מנירב נ' אייל ויובל ארד תקשורת (1996) בע"מ ואח'

הישגי הבנות, בשים לב לנתונייהן, מלמדים שרו"ח מנירב (שאין חולק כי ידע מראש על שניתן לבנותיו) הוא שעמד מאחורי הקלעים, והביא למתן טובות ההנאה לבנות (וזאת בין אם ביקש במפורש את מתן ההטבה, ובין אם הדברים היו מובנים למקורביו מבלי שנדרש לומר דבר). ואולם, קיומה של מחלוקת בדבר המסקנה שיש להסיק מהעובדות איננה מביאה בהכרח לכך שאחת הדעות שקרית. בנסיבות המקרה, ובשים לב לראיות שהושמעו בנדון, שתי הדעות הן סבירות, ועל כן המסקנה שהסיק מפרסם המייל הראשון נופלת למסגרת ההגנה של "אמת הפרסום".

טענה אחרת הנוכרת במייל הראשון היא ש- "מנירב רוצה לקבל שכר על חשבון דמי החבר בלשכה". טענה זו נסמכת על דברים שאמר רו"ח מנירב בשנת 2006 בראיון לעיתון גלובס, בהם תמך במתן שכר לנשיא הלשכה. רו"ח מנירב טען כי הוא אומנם תומך במתן שכר לנשיא הלשכה, אך מכך לא משתמע כי רצה בשכר לעצמו (בתצהירו אף טען בסעיף 8(א1) כי באותו ראיון וכן בחוזר שהפיץ לחברי הלשכה במסגרת מערכת הבחירות פרסם שהוא יוותר על השכר, אם יבחר. ואולם בחקירתו לא הצליח להציג פרסום בו נאמר הדבר בצורה ברורה. ראו פרוטוקול 4.3.2012, עמודים 204 – 214). אף אם נניח לטובתו של רו"ח מנירב כי המסקנה שהוא מעוניין בשכר לעצמו אינה משתמעת באופן הכרחי מעמדתו שראוי לשלם שכר לנשיא הלשכה, הרי שמסקנה זו מהווה ללא ספק מסקנה סבירה מהדברים שאמר בראיון לגלובס. במצב דברים זה, וכשהקורא הסביר מבין שמדובר במסקנה שהסיק כותב המייל הראשון, פרסומה של המסקנה, ביחד עם העובדות הנכונות התומכות בה, חוסה תחת ההגנה של "אמת הפרסום".

על מנת שלא ימצא פסק הדין חסר, אוסיף כי אף אם הייתי סבור כי עניין זה או אחר במייל הראשון איננו חוסה תחת ההגנה של "אמת הפרסום", הרי שהייתי קובע כי פרסום זה חוסה תחת הגנת תום הלב, לפי החלופה שבסעיף 15(4) לחוק איסור לשון הרע (החלה ביחס ל"הבעת דעה על התנהגות הנפגע בתפקיד שיפוטי, רשמי או ציבורי, בשירות ציבורי או בקשר לענין ציבורי, או על אפיו, עברו, מעשיו או דעותיו של הנפגע במידה שהם נתגלו באותה התנהגות"). ודוק, במייל הראשון נעשתה הפרדה ברורה בין עובדה לדעה, באופן המקל על הטוען לתחולת ההגנה (ראו ד"נ חברת החשמל, עמודים 349 – 350). מכל מקום, בשל המסקנה אליה הגעתי לא ארחיב בעניין זה.

לאור כל האמור, הריני לקבוע כי הגנת "אמת הפרסום" חלה ביחס למייל הראשון.

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

ת"א 10-11-5699 מנירב נ' אייל ויובל ארד תקשורת (1996) בע"מ ואח'

28. הגנת "אמת הפרסום" ביחס למייל השני – שונים הדברים ביחס למייל השני. במייל זה
2 שלובות שתי עובדות שגויות מרכזיות:

ראשית, כפי שעולה מעדותו של רו"ח הרפז (ראו פרוטוקול 28.6.2012, עמוד 1066 שורות 17 –
26), מעיון בכתבי הטענות שהוחלפו בבוררות הרפז-שכטר ומפסק הבוררות לא נטענו במסגרת
הבוררות "טענות חמורות לכאורה בנושאי מיסוי, ניהול ספרים, רישומים כפולים וכיוצ"ב".
הבוררות אכן עסקה, כטענת רו"ח מנירב, בהתחשבות בינו לבין רו"ח הרפז ושכטר, ולא
הרחיקה לשאלות הנוגעות להתנהלותו של רו"ח מנירב מול רשויות המס. וזאת אין לחדד, אכן
הושמעו בבוררות טענות קשות נגד רו"ח מנירב מצד רו"ח הרפז ושכטר, ובכללן הטענה כי רימה
אותם במסגרת ההתחשבות שנערכה ביניהם. ואולם, העובדה שנטען נגד פלוני כי נהג שלא כדין
בעניין אחד אין משמעה שניתן להטיח בו כי הוא מואשם בכך שנהג שלא כדין בעניין אחר. כך
במקרה הרגיל, וכך בוודאי ביחס לרואה חשבון שאישומים מהסוג שיוחס לו במייל השני, לפיהם
שותפיו מייחסים לו עבירות על חוקי המס (ראו פרשנותו של רו"ח גוזמן ז"ל לדברים במסגרת
העימות, כפי שצוטטו בפסקה 15 לעיל), נושאים מבחינתו רמת חומרה מיוחדת. מכאן שלא ניתן
להתייחס לאי דיוק זה כעניין שאין בו פגיעה של ממש.

שנית, במייל השני מושם דגש רב על כך שהליכי הבוררות מתנהלים תחת צו איסור פרסום.
ואולם, הגם שהליכי הבוררות התנהלו שלא בפומבי (כדרכם של הליכי בוררות), לא הוצא
מעולם צו איסור פרסום לגביהם. לעניין זה חשיבות, שכן סוגיית איסור הפרסום שימש
כ"קרדוס לחפור בו" עבור כותב המייל השני, במטרה להמחיש ולחדד את המסר – לרו"ח מנירב
יש מה להסתיר, והוא עושה ככל שביכולתו על מנת להסתירו. השילוב שבין שתי ההטענות
הללו: טיב הטענות שהועלו נגד רו"ח מנירב בהליכי הבוררות, והפעולה האקטיבית שנקט
לכאורה על מנת להסתירן, מובילים למסקנה כי המייל השני אינו יכול לחסות תחת ההגנה של
"אמת הפרסום".

29. באי כוח הנתבעים טענו כי למרות שנושא התנהלות רו"ח מנירב מול שלטונות המס כלל לא נידון
בבוררות, הוא עולה מבין השיטין מטענות שהושמעו נגד רו"ח מנירב על ידי רו"ח הרפז ושכטר
(כך, למשל, טענתם נגד רו"ח מנירב כי הכליל בהוצאות בהן חויבו הוצאות פרטיות, משמיעה,
מניה וביה, גם טענה כי הכליל הוצאות אלו בדיווח לרשויות המס, או לחילופין שניהל רישומים
כפולים). בטענות אלו אין ממש, משני טעמים: ראשית, קורא סביר של המייל השני יניח כי נגד
רו"ח מנירב נטען על ידי שותפיו כי פעל באופן לא ראוי מול שלטונות המס. כאמור, כל טענה כזו
לא נידונה בבוררות; שנית, אין כל קשר הכרחי בין הטענה שאדם הוליד שולל את שותפיו
לטענה כי פעל שלא כדין ביחסיו עם שלטונות המס (במילים אחרות, פלוני יכול לדרוש תשלום
שלא מגיע לו מפלוני, ולהעביר דיווח אמת לרשויות המס). ממילא מהנושאים שנידונו בבוררות
(מערכת ההתחשבות בין רו"ח מנירב לבין רו"ח הרפז ושכטר) לא ניתן להסיק דבר וחצי דבר

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

ת"א 10-11-5699 מנירב נ' אייל ויובל ארד תקשורת (1996) בע"מ ואח'

- 1 לגבי התנהלותו של רו"ח מנירב מול רשויות המס. יוער כי למרבה האירוניה העלה גם התובע
2 טיעונים ברוח דומה נגד BDO, וניסה לשכנע כי נפל פגם בהתנהלותה לעניין הוצאות מסע
3 הבחירות של רו"ח גוזמן ז"ל. מטעמים מובנים, לא ראיתי מקום להתייחס גם לטענות אלו
4 במסגרת ההליכים שלפני.
5
6 30. להשלמת התמונה יצוין כי בפסק הבוררות קבע כבוד הבורר, השופט (בדימוס) ישי לויט ביחס
7 לטענות ההדדיות של הצדדים לבוררות כי "התרשמתי לגבי 2 הצדדים, שאין מדובר בהתנהגות
8 שיש בה מרמה אלא שכל צד מפרש בדיעבד באופן שונה את ההסכמים שנכרתו בין הצדדים
9 ואו שנעשו טעויות בתום לב ומכל מקום שהדברים לא הגיעו כדי כוונת מרמה. לא התרשמתי
10 כי היה זדון בהתנהגות מי מהצדדים, אלא כי עם שינויים בנסיבות ובזמן, נוצרו ביניהם חילוקי
11 דעות לגבי חיובים הדדיים" (פסקה 10 לפסק הבוררות). ודוק, אין חולק כי את נכונות האמור
12 במייל השני יש לבחון בהתאם לנטען בו (דהיינו, "שטענות חמורות לכאורה בנושאי מיסוי,
13 ניהול ספרים, רישומים כפולים וכיוצ"ב נשמעים [במסגרת הנבוררות]"), ולא בחוכמה שלאחר
14 מעשה (קרי, לפי פסק הבוררות. ראו דנ"א קראוס; עניין דיין-אורבך). ואולם, כאמור, גם מבלי
15 לעיין בפסק הבוררות, ניתן היה בנקל להגיע למסקנה כי הבוררות אינה עוסקת בהתנהלותו של
16 רו"ח מנירב מול שלטונות המס.
17
18 31. המסקנה המתבקשת מהדיון לעיל היא שבעוד שאין עילת תביעה בגין פרסום המייל הראשון,
19 יש, לכאורה, עילת תביעה לפי חוק איסור לשון הרע בגין פרסום המייל השני. לפיכך אייחד את
20 הדיון משלב זה ואילך לפרסום המייל השני.
21
22 **מי מבין הנתבעים, אם בכלל, נושא באחריות לעולה זו?**
23
24 32. פשיטא, כי הגורם המרכזי האחראי לפרסום המייל השני הוא רו"ח גוזמן ז"ל. לפי עדויות אנשי
25 מטהו, רו"ח גוזמן ז"ל הוא זה שאישר והורה על פרסום כל המיילים במסגרת הקמפיין הנגטיבי,
26 ולפיכך יש להניח כי לו היה נתבע היה מקום לייחס לו את האחריות המרכזית בעניין זה (לכך
27 שרו"ח גוזמן ז"ל הוא שהיה ראש מטה הבחירות, וקיבל כל החלטה מהותית, ובכלל זה
28 ההחלטות לשלוח את שני המיילים, ראו, למשל, עדות מר חורב, פרוטוקול 25.3.2012, עמוד 757
29 שורות 14 – 20; עדות רו"ח צפריר הולצבלט, המנהל האדמיניסטרטיבי של מטה גוזמן,
30 פרוטוקול 25.3.2012, עמוד 685 שורות 1 – 2; עדות עו"ד אלרם, פרוטוקול 7.6.2012, עמודים
31 898, 901 – 902). ואולם, התובע בחר שלא לתבוע את עזבונו של רו"ח גוזמן ז"ל (וטוב עשה
32 כשנמנע מלהוסיף עניין זה למתחים שבינו לבין משפחת המנוח).
33
34

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

ת"א 10-11-5699 מנירב נ' אייל ויובל ארד תקשורת (1996) בע"מ ואח'

33. האם הוכח כי גורם אחר מבין הסובבים את רוי"ח גוזמן ז"ל נושא באחריות לפרסום המייל השני? לעניין זה יש לזכור כי בעוולה של לשון הרע נושא לא רק מי שאישר את הפרסום, אלא גם מי שהוא בגדר משתף ומשדל בהתאם לסעיף 12 לפקודת הנזיקין [נוסח חדש] ("לעניין פקודה זו המשתף עצמו, מסייע, מיעץ או מפתה למעשה או למחדל, שנעשו או שעומדים להיעשות על ידי זולתו, או מצווה, מאשר או מאשרר אותם, יהיה חב עליהם"), החל על הוצאת לשון הרע מכוח סעיף 7 סיפא לחוק איסור לשון הרע. השאלה אותה יש לבחון היא, אם כך, האם מי מהנתבעים נופל למסגרת הרחבת אחריות זו. נבחן שאלה זו ביחס לכל אחת מקבוצות הנתבעים:
- א. **יועציו האסטרטגיים של רוי"ח גוזמן ז"ל** – הן מר חורב (הנתבע 3) והן עו"ד אלרם (הנתבע 5) הודו בעדויותיהם כי הם היו מעורבים בניסוח המייל השני (כמו גם כל המיילים האחרים) הכנתו לפרסום והעברתו לחברת אימיליון לצורך הפצתו. ביצוע הפעולות הללו די בו כדי להפוך את הנתבעים 3 ו-5 באופן אישי, ואת הגופים מטיעמם נתנו את שירותיהם, הנתבעים 1 ו-2, למסייעים הנושאים באחריות לכאורית למשלוח המייל השני. ודוק, פעולותיהם של מר חורב ועו"ד אלרם חרגו מגדר מתן יעוץ אסטרטגי כללי למטה גוזמן, וכלל, כאמור, פעולה אקטיבית להכנת ולמשלוח שני המיילים. במצב דברים זה יש לראות ביועצים האסטרטגיים משתף אקטיבי בהכנת המייל השני, ולפיכך כגורם האחראי לעניין החוק (ביחד עם רוי"ח גוזמן ז"ל) לפרסום לשון הרע נגד התובע.
- ב"כ היועצים האסטרטגיים טענו בסיכומיהם כי למרשיהם אין את היסוד הנפשי על מנת לחוב כמסייעים לפרסום המייל השני, מאחר שלא ידעו שהוא שקרי. טענה זו יש לדחות. האחריות על משתף ומסייע מוטלת על מי שהייתה לו מודעות לעובדה שמדובר בפרסום לשון הרע, ובלשונו של השופט אליעזר ריבלין: **"אדם המשתף עצמו בהרפתקה אשר הביאה בסופו של דבר לנזק, יחוב כשותף למעשה הנזיקין אם בהצטרפו למבצע המעשה ידע לקראת מה הוא הולך"** (ע"א 6871/99 רינת נ' רום (ניתן ב- 21.4.2002)). לא ניתן לומר על יועצים אסטרטגיים, כדוגמת מר חורב ועו"ד אלרם, כי "לא ידעו לקראת מה הם הולכים". נהפוך הוא, כפי שהעידו שניהם, היה ברור להם היטב כי המייל השני הוא בגדר **"ידיעת הזהב"** (בלשונו של מר חורב. ראו פרוטוקול 25.3.2012, עמוד 776 שורה 9) ובגדר **"הידיעה הבומבה... ה-Big Thing"** (בלשונו של עו"ד אלרם. ראו פרוטוקול 7.6.2012, עמוד 921 שורות 30 – 31), וממילא הבינו היטב את משמעות המעשה שהם מסייעים להוציא מהכוח אל הפועל (השאלה אם היועצים האסטרטגיים פעלו בתום לב, במובן זה שלא ידעו כי מדובר בפרסום לשון הרע שאינו חוסה תחת הגנת "אמת הפרסום", רלוואנטית לעניין תחולת הגנת תום הלב, ותבחן לפיכך בהמשך הדברים).

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

ת"א 10-11-5699 מנירב נ' אייל ויובל ארד תקשורת (1996) בע"מ ואח'

- ב. יועץ התקשורת ציטרין – רו"ח מנירב מייחס ליועץ התקשורת ציטרין מעורבות בהכנת המייל השני, ואולם עניין זה הוכחש על ידי מר ציטרין בעדותו, ולא ראיתי בחומר הראיות שלפני בסיס עובדתי לסתור הכחשה זו. בנוסף ייחס התובע ליועץ התקשורת ציטרין את הבאת המייל הראשון לעיתונאית קנה, וטען כי די בכך לאור סעיף 11(א) לחוק איסור לשון הרע ("פורסמה לשון הרע באמצעי תקשורת, יישאו באחריות פלילית ואזרחית בשל לשון הרע, האדם שהביא את דבר לשון הרע לאמצעי התקשורת וגרם בכך לפרסומו..."). אף עניין זה הוכחש על ידי מר ציטרין, ואולם בנושא זה סבורני כי קיימות די ראיות התומכות בקביעת ממצא נגדו. להלן השיקולים התומכים בממצא זה:
- ראשית, המידע על המייל השני הגיע לעיתונאית קנה לפני שהמייל נשלח לנמעניו (כך, לפי המועד בו התבקשה תגובתו של רו"ח מנירב), ולפיכך אין ספק שהגיע אליה מגורם במטה גוזמן. מהעדויות שנשמעו עולה כי יועץ התקשורת ציטרין הוא שהיה בקשר עם אמצעי התקשורת (ראו, למשל, עדות עו"ד אלרם, פרוטוקול 7.6.2012, עמוד 888 שורות 9 – 11, המבהיר כי יועץ התקשורת ציטרין "הוצג כדובר המטה, דוברו של יגאל גוזמן"), ויש להניח כי גם לעניין הכתבה בכלכליסט הוא שעמד בקשר עם העיתונאית קנה (רמז לכך ניתן למצוא בכך שבכתבה נזכרת "תגובת דוברו של גוזמן", שהוא מן הסתם יועץ התקשורת ציטרין);
- שנית, רו"ח מנירב הצהיר כי העיתונאית קנה מסרה לו, בהיסח הדעת, שהמידע על המייל השני נמסר לה מיועץ התקשורת ציטרין (סעיף 8(ג)). לתצהיר רו"ח מנירב). מר ציטרין לא ביקש לזמן את העיתונאית קנה על מנת לסתור טענה זו, למרות שנראה כי לו הייתה נשאלת על ידו בעניין זה לא הייתה מנועה מלתת תשובה (ניצוין כי רו"ח מנירב ויתר תחילה על זימונה של העיתונאית קנה, והגיש בקשה בעניין זה רק לאחר חקירתו של מר ציטרין. בהחלטתי מיום 22.7.2012, שניתנה מבלי שהתבקשה התייחסות יתר הצדדים לתיק, נדחתה בקשה זו מאחר שלא סברתי שמדובר בעדת הזמה, אלא בעדה שרו"ח מנירב יכול היה לזמן כחלק מפרשת התביעה);
- שלישית, עדותו של מר ציטרין בעניין יחסו לכתבה בכלכליסט הייתה תמוהה. לדבריו לא ידע על כתבה זו עד לפרסומה, לא נקט כל פעולה לאחר שפורסמה, ובאופן כללי היה אדיש אליה (ראו פרוטוקול 28.6.2012, עמוד 993 שורות 18 – 19, עמוד 995 שורות 25 – 31). קשה להניח כי איש תקשורת ותיק ומיומן כמר ציטרין, המלווה מועמד במערכת בחירות, לא יהיה מודע לכתבה מסוג זה, ועוד יותר קשה להניח שיהיה אדיש כלפיה אם פורסמה ללא ידיעתו. לאור זאת, אני קובע שהתובע עמד בנטל להוכיח כי המייל השני הועבר לעיתונאית קנה על ידי מר ציטרין. על כן, מכוח סעיף 11 לחוק איסור לשון הרע, יש לראות ביועץ התקשורת ציטרין כמי שנושא באחריות לפרסום המייל השני בעיתון כלכליסט.

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

ת"א 10-11-5699 מנירב נ' אייל ויובל ארד תקשורת (1996) בע"מ ואח'

1 הערה: התביעה הוגשה נגד מר ציטרין באופן אישי, ונגד חברה שבשליטתו באמצעותה
2 התקשר בהסכם עם רוי"ח גוזמן ז"ל. בסיכומי טען בא הכוח כי אין מקום להטיל אחריות
3 על החברה (הנתבעת 9), ואולם לא ראיתי הצדקה לעשות כן, בשים לב לכך שפעולתיו של מר
4 ציטרין כיועץ תקשורת בוצעו בפעולתו על פי התקשרות של החברה. למען שלמות התמונה
5 אציין כי הנתבעים 3 ו-5 העלו טענה הפוכה, לפיה אין מקום לחייבם באופן אישי. גם טענה
6 זו לא ראיתי לקבל, שכן הטלת אחריות על החברות אינה משחררת מאחריות נזיקית את מי
7 שביצע את העוולה הלכה למעשה. ראו שנהר, 96.

8

9 ג. רוי"ח נבון – אלמלא תפיסתו הכללית של רוי"ח מנירב את רוי"ח נבון כמתנגדו החרף ביותר
10 במחנה גוזמן, והערכתו שהוא זה שעומד מאחורי הקמפיין הנגיבי נגדו, קשה להבין מדוע
11 בחר רוי"ח מנירב להגיש את התביעה גם נגד רוי"ח נבון. אכן, רוי"ח מנירב הצהיר כי רוי"ח
12 נבון איים עליו כחודשיים לפני פרסום המייל השני שעניין הבוררות יחשף בתקשורת (ראו
13 תצהיר מנירב, סעיף 8) (שבעמוד 10), ואולם מכך לא ניתן להסיק, בהעדר ראיות נוספות, כי
14 רוי"ח נבון הוא העומד מאחורי המייל השני, או שהיה שותף פעיל לניסוחו ולשליחתו.
15 ויובהר, אף אם נניח לצורך הדיון כי רוי"ח נבון היה אחד מאלו שהביאו את המידע על
16 הבוררות לרוי"ח גוזמן, והיה שותף לדיונים על המידע שנכלל במייל השני, ונסיק מכך כי לא
17 התנגד לשליחתו, עדיין אין בכך די על מנת להפוך אותו לאחראי לפרסום. ככלות הכול,
18 האחריות שניתן ליחס לרוי"ח נבון בגין הוצאת לשון הרע אינה אחריות בגין מחדל, אלא
19 אחריות בגין מעשה (וזאת, להבדיל, למשל, מאחריות עורך אמצעי תקשורת לפי סעיף 11
20 לחוק איסור לשון הרע או מאחריות מדפיס ומפיץ לפי סעיף 12 לחוק). חובתו של רוי"ח נבון,
21 שהיה רק אחד מאנשי מטה גוזמן, ולא ראש המטה, הייתה שלא לתרום באופן פעיל לביצוע
22 פרסומים המהווים לשון הרע. משלא הובאו כל ראיות לכך שרוי"ח נבון תרם באופן פעיל
23 לפרסום המייל השני (אלא רק לכך שהיה מעורב במטה, ונחשף לחלק מהמיילים לפני
24 שנשלחו. ראו עדותו של רוי"ח הולצבלט, פרוטוקול 25.7.2012, עמוד 687 שורות 6 – 17),
25 ממילא לא ניתן ליחס לו אחריות לפרסום, וזאת בין אם נקט אמצעים סבירים למנוע את
26 הפרסום ובין אם לאו.

27

28 ד. BDO – הבסיס להגשת התביעה נגד BDO היא הנחתו של התובע, כי פירמת רואי החשבון
29 בה היה שותף רוי"ח גוזמן ז"ל היא שנשאה במימון משלוח המיילים. מהעדויות שנשמעו
30 עולה כי מימון עלויות קמפיין הבחירות של רוי"ח גוזמן ז"ל לא נעשה על ידי BDO, אלא
31 היא רק העמידה לשימוש של רוי"ח גוזמן ז"ל את המערכת האדמיניסטרטיבית שלה לצורך
32 ביצוע התשלום, בכפוף להתחשבות מול רוי"ח גוזמן ז"ל. אינני סבור כי ניתן לראות בכך ש-
33 BDO העמידה לרשות אחד השותפים הבכירים סיוע אדמיניסטרטיבי משום זיקה מספקת
34 על מנת להפוך את BDO אחראית בגין תוכנם של הפרסומים שבוצעו תוך שימוש באותו

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

ת"א 10-11-5699 מנירב נ' אייל ויובל ארד תקשורת (1996) בע"מ ואח'

- 1 סיוע אדמיניסטרטיבי (מטעם זה, כפי שכבר ציינתי, אינני רואה כל חשיבות לשאלה
- 2 באמצעות איזו יישות משפטית הועמד הסיוע האדמיניסטרטיבי על ידי BDO לטובת רוי"ח
- 3 גוזמן ז"ל). זאת ועוד, אף אם היה מוכח כי BDO היא זו שמימנה את מערכת הבחירות של
- 4
- 5 רוי"ח גוזמן ז"ל, כולה או חלקה, ובכלל זה את משלוח שני המיילים, עדיין לא היה בכך די
- 6 על מנת להטיל עליה אחריות בגין הוצאת לשון הרע. גורם הנותן מימון חלקי או מלא
- 7 למערכת בחירות אינו נושא באחריות, בשל עובדה זו בלבד, לנאמר מטעם המועמד בו הוא
- 8 תומך. אם תאמר אחרת, יהיה בכך מכת מוות לכל נושא מימון מערכות הבחירות במדינת
- 9 ישראל, ודומה שאין צורך להרחיב בעניין זה (וודק, בענייננו לא נטען כי BDO מימנה באופן
- 10 מיוחד את משלוח שני המיילים, וממילא השאלה אם גורם המממן באופן ממוקד פרסום
- 11 מסוים נושא באחריות לנאמר בו אינה מתעוררת).
- 12
- 13 34. רוי"ח מנירב, שהיה מודע לחולשת טענותיו כלפי רוי"ח נבון ו-BDO, ביקש לבסס את אחריותם
- 14 על עוולת הרשלנות, תוך טענה כי מחדלם מלנקוט בפעולות שימנעו את משלוח המייל השני די
- 15 בהם כדי להטיל עליהם אחריות כלפיו. האפשרות לפנות לעוולת הרשלנות באותן נסיבות בהם
- 16 מדובר בפרסום לשון הרע, כהגדרת מונחים אלו בחוק איסור לשון הרע, מעוררת קושי (לאבחנה
- 17 בין מצבי "חפיפה מלאה" של העוולות לבין מצבי "חפיפה חלקית" שלהן ראו תמר גדרון, "לשון
- 18 הרע – עוולת הרשלנות?" **המשפט** ד' 219 (1998). ליישום האבחנה ראו פסק דינה של השופטת
- 19 ד"ר מיכל אגמון-גונן בת"א (מחוזי ת"א) 1702-07 **עזור נ' CanWest Global**
- 20 **Communications Corp.** (ניתן ב- 20.6.2012), פסקה 5). לגישה ליברלית בעניין זה ראו
- 21 **שנהר**, 173 – 174). ואולם, אף אם אניח כי ניתן במצבים מסוימים לבסס תביעה בעוולת
- 22 הרשלנות בגין פרסום המהווה לשון הרע, הרי שאותם טעמים המצדיקים שלא להטיל במקרה
- 23 זה אחריות על חברי מטה בחירות ועל גורם הנותן מימון כללי למערכת בחירות במסגרת עוולת
- 24 איסור לשון הרע מובילים למסקנה כי אין מקום להטיל אחריות על גורמים אלו במסגרת עוולת
- 25 הרשלנות. בלשון יותר מפורשת, אין להכיר בקיומה של חובת זהירות קונקרטית מצד חברי
- 26 מטה בחירות וגורמים מממנים כלפי צדדים שלישיים ביחס למכלול הפרסומים הנעשים מטעם
- 27 מטה הבחירות בו הם תומכים (וזאת להבדיל מהאפשרות להטיל עליהם אחריות לפרסום
- 28 מסוים שהוכח כי הם סייעו באופן ממוקד ואקטיבי למימונו או להוצאתו לפועל).
- 29
- 30 35. המסקנה המתבקשת היא שיש לדחות את התביעה ככל שהיא נוגעת לרוי"ח נבון (הנתבע 10)
- 31 מזה, ול-BDO (הנתבעת 7) מזה. לעומת זאת, יש לראות את יועציו האסטרטגיים של רוי"ח
- 32 גוזמן ז"ל (הנתבעים 1 – 3, 5) כגורמים הנושאים באחריות למשלוח המייל השני ואת יועץ
- 33 התקשורת ציטרין (הנתבעים 8 – 9) כגורם הנושא באחריות בגין הבאתו לפרסום בכתבה
- 34 בכלכליסט.

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

ת"א 10-11-5699 מנירב נ' אייל ויובל ארד תקשורת (1996) בע"מ ואח'

36. יועציו האסטרטגיים של רוי"ח גוזמן ז"ל ויועץ התקשורת ציטרין (להלן, יחדיו: "יועציו של גוזמן") טענו כי אף אם הם אחראים לפרסום המייל השני, עומדת להם הגנת תום הלב מכוח סעיף 15 לחוק איסור לשון הרע. טענה זו ניתנת לפצל למספר חלופות:
- א. טענה כי הפרסום נעשה מבלי שידעו, או היו צריכים לדעת על כך שהוא אינו נכון, וזאת מאחר שהסתמכו בתום לב על מידע שקיבלו ממר גוזמן ז"ל (ראו סעיף 15(1) לחוק איסור לשון הרע).
- ב. טענה כי הייתה להם חובה מוסרית או חברתית להעמיד את ציבור רואי החשבון על המידע שהיה ברשותם, וזאת גם אם היה מתברר בדיעבד כי אינו נכון (ראו סעיף 15(2) לחוק איסור לשון הרע).
- ג. טענה כי הפרסום נעשה לצורך הגנה על עניין אישי כשר של רוי"ח גוזמן ז"ל, קרי התמודדותו על תפקיד נשיא הלשכה (ראו סעיף 15(3) לחוק איסור לשון הרע).
- ד. טענה כי הפרסום הוא הבעת דעה וביקורת ציבורית על התנהגותו של רוי"ח מנירב כאיש ציבור, אשר פורסם במסגרת מערכת בחירות (סעיף 15(4) לחוק איסור לשון הרע).
37. אינני סבור כי יש מקום להעמיק בבחינת התקיימות התנאים הקבועים בכל אחת מהחלופות שפורטו לעיל (וברור כי חלקן אינן מתקיימות כלל), מאחר שאינני סבור כי מתקיימת במי מיועציו של גוזמן ביחס לפרסום המייל השני הדרישה לקיומו של תום לב (למונח "תום לב" בהקשר זה ראו עניין דיין-אורבך, פסקה 113; שנהר, 320 – 322). לעניין זה אבקש להתייחס הן לניתוח הדוקטרינארי של דרישת תום הלב, והן להקשר המיוחד בו עסקינן, שימוש בקמפיין בחירות נגטיבי.
38. סעיף 16(ב) לחוק איסור לשון הרע קובע חזקה לפיה פרסום שאינו אמת נעשה בחוסר תום לב אם הנתבע לא נקט באמצעים סבירים להיווכח אם אמת הוא או לא, או אם נתכוון על ידי הפרסום לפגוע במידה גדולה משהייתה סבירה להגנת הערכים המוגנים על ידי סעיף 15 לחוק איסור לשון הרע. שתי החלופות מתקיימות בענייננו: מחד גיסא, יועציו של גוזמן הודו כי לא עשו דבר על מנת לבדוק בעצמם את נכונות הפרסום, לא לעניין תכני הברורות ולא לעניין הוצאת צו איסור הפרסום (ראו עדותו של עו"ד אלרם, פרוטוקול 7.6.2012, עמודים 916 – 931. יועץ התקשורת ציטרין אף התכחש לכך שידע עליו). לשיטתם היו רשאים להסתמך בעניינים אלו על המידע שמסר רוי"ח גוזמן ז"ל, ולא היה עליהם לנקוט כל פעולה נוספת. אינני יכול לקבל עמדה זו. כאשר מתבקש איש מקצוע כדוגמת היועצים האסטרטגיים לפרסם מידע, אשר לטענת מזמין השירות מוגן בצו איסור פרסום, מחובתו של איש המקצוע לבקש לראות מה אומר צו איסור הפרסום על מנת לבחון שאין בפרסום משום הפרה (להלכה לפיה ביזיון בית משפט מחייב גם

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

ת"א 10-11-5699 מנירב נ' אייל ויובל ארד תקשורת (1996) בע"מ ואח'

- 1 אדם המסייע להפרת צו בית המשפט ראו ע"א 371/78 מוניית הדר לוד בע"מ נ' ביטון, פ"ד לד(4)
- 2 232 (1980)). העובדה שיועצים מקצועיים ומנוסים כדוגמת יועציו של גוזמן נמנעו מלבקש
- 3 לראות את צו איסור הפרסום, מלמדת על אחת משני אלו: שידעו כי אין בנמצא צו כזה (שאז
- 4 חלה עליהם החלופה שבסעיף 16(ב)(1) לחוק איסור לשון הרע) או שהתרשלו (שאז חלה עליהם
- 5 החלופה שבסעיף 16(ב)(2) לחוק). כך או כך, חזקת העדר תום לב מתקיימת בהם. זאת ועוד,
- 6 הפרסום שנעשה לצו איסור הפרסום ולבוררות היה בלתי מידתי לאינטרסים עליהם ביקש
- 7 המחוקק להגן בסעיף 15 לחוק איסור לשון הרע. מדובר בפרסום שכל תכליתו היא לפגוע
- 8 בסיכוייו של ר"ח מנירב להיבחר לנשיאות הלשכה, וזאת תוך העצמה והפרזה של חשיבות
- 9 המידע בדבר קיום הליכי הבוררות. ככזה מתקיימת בפרסום גם החלופה שבסעיף 16(ב)(3)
- 10 לחוק. קיצורו של דבר, עניין לנו בפרסום שמתקיימת לגביו חזקה כי האחראים לפרסומו נהגו
- 11 בחוסר תום לב. חזקה זו לא נסתרה על ידי יועציו של גוזמן: יועץ התקשורת ציטרין בחר בקו
- 12 הגנה של התכחשות, וממילא לא הצדיק את פעולתו; היועצים האסטרטגיים טענו כי פעלו מתוך
- 13 אמון בלקוח (ר"ח גוזמן ז"ל), ואולם נראה כי עשו כן, במקרה הטוב, תוך עצימת עיניים
- 14 לאפשרות שהמידע אינו מדויק. אם לא די בכך, הרי שמדובר במשלוח מייל אנונימי, עובדה
- 15 המקשה במיוחד לקבל את הטענה שהפרסום בוצע בתום לב. לאור זאת, החזקה כי מעשי
- 16 היועצים של גוזמן נעשו בחוסר תום לב לא נסתרה.
- 17
- 18 39. הניתוח הדוקטרינארי שהוצג לעיל מתיישב היטב עם הכלל הראוי ביחס לאחריותם של יועצים
- 19 אסטרטגיים ויועצי תקשורת לנאמר במסגרת קמפיין בחירות נגיבי. לקמפיין מסוג זה יש ערך
- 20 חברתי, ועל כן, למרות הסלידה שהוא עלול לעורר לעיתים, יש לאפשר את קיומו. לא זו אף זו,
- 21 כאשר המידע המוצג במסגרת הקמפיין מקבל נופח התואם את חשיבותו הציבורית, הרי שראוי
- 22 להכיר בהגנה למפרסם, גם במצבים בהם מתברר כי למרות בדיקות נאותות שקיימו הגורמים
- 23 האחראים לפרסום, המידע היה שגוי. כך, למשל, אם מגיע לידי מועמד מידע ממקור אמין
- 24 שהתמוודד מולו מעורב עם גורמים עבריינים, והוא נקט באמצעים סבירים על מנת לבחון את
- 25 נכונות המידע, הרי שפרסום המידע לציבור, במקום ובאופן התואמים את חשיבותו הציבורית,
- 26 יכול לכסות תחת הגנת תום הלב, גם אם יתברר בדיעבד כי החשד אינו מוצדק. שונים פני
- 27 הדברים אם מדובר במידע שאמינותו הייתה מופרכת מלכתחילה, או שאמינותו כלל לא נבדקה,
- 28 או שהוצג בצורה מנופחת וחסרת פרופורציה לחשיבותו. ודוק, כלל זה מן הראוי להחיל לא רק
- 29 על המועמד שבשמו פורסם המידע, אלא גם על היועצים המנסחים את המסר ועושים את
- 30 הפעולות המביאות לפרסומו. הטעם לכך הוא שיועצים אלו הם אנשי מקצוע, אשר יכולתם
- 31 לנתח בזמן אמת את המידע, ולהעריך את אמינותו ואת חשיבותו באופן אובייקטיבי ושקול,
- 32 עולה בהרבה על זו של מועמד המצוי בסערת המירוץ. הטלת אחריות מסוג זה מועילה איפוא הן
- 33 למועמד שאותם יועצים משרתים, והן לאינטרס הציבורי, המבקש למנוע ניצול לרעה של מכשיר
- 34 הקמפיין הנגיבי.
- 35

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

ת"א 10-11-5699 מנירב נ' אייל ויובל ארד תקשורת (1996) בע"מ ואח'

40. ב"כ היועצים האסטרטגיים העלה על נס את הטענות כי הטלת אחריות על מרשיו תביא ל"צנזורה עצמית – בולמת ומצננת". ואולם, המונח, "אפקט מצנן" (Chilling Effect), איננו מילת קסם המצדיקה, מניה וביה, שלילת כל סוג של אחריות נזיקית. המדובר בשיקול מדיניות, אותו יש להביא בחשבון בשים לב ליתרונות ולחסרונות שבהטלת אחריות בנזיקין וקביעת היקפה הראוי (לדיון בשיקול זה ראו אריאל פורת, **נזיקין** (כרך א', תשע"ג) 155 – 158). קביעה כי יועץ אסטרטגי, המסייע למועמד בניסוח ובפרסום של מסרים המהווים חלק מקמפיין נגטיבי נגד מועמד אחר, נושא באחריות לפרסום שאינו אמת יכולה אומנם להביא להחזרת יתר של יועצים אסטרטגיים, ואולם סיכון זה (ככל שהוא ממשי, בשים לב למוטיבציות הקיימות למועמד לנקוט בקמפיין שלילי) נראה מינורי בהשוואה לסכנה המוחשית שמערכות בחירות יתדרדרו להטחות רפש הדדיות בין מועמדים משולהבים ונטולי רסן, המסתייעים ביועצים אסטרטגיים החסינים מפני אחריות משפטית.
41. המסקנה המתבקשת היא שיועציו האסטרטגיים של ר"ח גוזמן ז"ל נושאים באחריות כלפי ר"ח מנירב הן בשל משלוח המייל השני והן בשל הפרסום הנוסף שניתן לו. יועץ התקשורת ציטרין, אותו הראיות קושרות רק להבאת המייל השני לעיתונאית קנה, אחראי כלפי ר"ח מנירב רק בעניין זה.
- מהו הפיצוי הראוי שיש לפסוק לטובתו של ר"ח מנירב?**
42. כאמור, ר"ח מנירב בחר שלא להביא ראיות על נזקים כלכליים שנגרמו לו בעקבות המייל השני, ומטבע הדברים קשה לדעת האם מייל זה הוא שהביא להפסדו בבחירות ללשכת רואי החשבון (הבחירות הוכרעו בתוצאה צמודה, אך אין לפני כל מידע המאפשר לקבוע כי אילו המייל השני לא היה כולל מידע מטעה, התוצאות היו אחרות). ר"ח מנירב ביקש לפסוק לו פיצוי בגין נזק לא ממוני, אולם מעבר לאמירות כלליות בסעיף 9 לתצהירו, תחת הכותרת "**עוגמת הנפש והנזק הרב**" ("**מצאתי עצמי נדרש לתת הסבר**", "**לעיתים נשאלתי שאלות מביכות**", "**עוגמת הנפש העצומה שנגרמה לי ולבני משפחתי, אותה קשה לתאר במילים**") לא הביא כל ראיות לעניין נזק לא ממוני שנגרם לו בעקבות פרסום המייל השני. במצב דברים זה, ולאור התרשמותי כי בכל מקרה הנזק הלא ממוני שנגרם במקרה זה, הוא בגבולות הפיצוי ללא הוכחת נזק, הגעתי למסקנה כי יש לפסוק את הפיצוי במסגרת סעיף 7א. לחוק איסור לשון הרע.
43. ר"ח מנירב ביקש בתביעתו כי בגין כל פרט מידע מטעה יפסק לטובתו פיצוי נפרד ללא הוכחת נזק. אין באפשרותי לעשות כן. החוק מאפשר פיצוי בגין כל עוולה, והעוולה היא הפרסום. לפיכך ניתן לפסוק פיצוי ללא הוכחת נזק כמספר הפרסומים שנעשו, ולא כמספר העובדות המוטעות הכלולות בהם (ראו סעיף 7א.ד) לחוק איסור לשון הרע). לפני הוצגו שני פרסומים המהווים הוצאת לשון הרע: המייל השני עצמו והכתבה בכלכליסט. קשה לחלוק כי הפרסומים הללו נעשו

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

ת"א 10-11-5699 מנירב נ' אייל ויובל ארד תקשורת (1996) בע"מ ואח'

- 1 בכוונה לפגוע ברו"ח מנירב, ולפיכך הפיצוי המקסימאלי שניתן לפסוק לטובת רו"ח מנירב, הוא
- 2 פעמיים כפל הסכום הקבוע בסעיף 7א. (ב) לחוק לשון הרע, דהיינו 200 אלף ש"ח בתוספת הפרשי
- 3 ההצמדה לפי סעיף 7א. (ה) לחוק איסור לשון הרע.
- 4
- 5 44. הסכום האמור הוא כמובן הסכום המקסימאלי אותו ניתן לפסוק לתובע כפיצוי ללא הוכחת
- 6 נזק. במקרה שלפני קיימים מספר שיקולים להחמרה עם הנתבעים, ואולם בצידם קיימים גם
- 7 שיקולים כבדי משקל להקל עימם. איזון נכון בין השיקולים הללו מצדיק פסיקת פיצוי בשיעור
- 8 הנופל משמעותית מהפיצוי המקסימאלי האפשרי. להלן אבהיר מהם השיקולים לחומרה
- 9 ולקולה שאני מוצא במקרה שלפני.
- 10
- 11 45. השיקולים המרכזיים לחומרה הם כדלהלן:
- 12 א. רו"ח מנירב הוא אדם בעל מוניטין ומעמד הן בקרב ציבור רואי החשבון, והן בציבור
- 13 הכללי.
- 14 ב. המייל השני נשלח באופן ממוקד לכ- 10,000 רואי חשבון, אשר מהווים את הקולות
- 15 המקצועיות של רו"ח מנירב, ולפיכך את אחת מקבוצות ההתייחסות המרכזיות שלו.
- 16 ג. המייל השני נשלח כחלק ממאבק בחירות סוער, שמטבע הדברים משך את תשומת
- 17 ליבם של רבים מחברי לשכת רואי החשבון, ועל כן ניתן להניח שחלק נכבד מהם ראו
- 18 אותו ונתנו עליו את דעתם.
- 19 ד. יועציו של גוזמן לא עשו דבר על מנת לבדוק את נכונותו של המידע, ולמעשה עולה
- 20 מהתנהגותם כי היו אדישים לשאלה אם מדובר במידע נכון או שקרי.
- 21 ה. יועציו של גוזמן עשו כמיטב יכולתם על מנת להעצים את האפקט של המידע, וזאת הן
- 22 באמצעות העברתו מבעוד מועד לעיתונאית קנה, והן באמצעות אזכורו במסגרת
- 23 העימות שהתקיים בין רו"ח גוזמן ז"ל לבין רו"ח מנירב.
- 24
- 25 46. השיקולים המרכזיים לקולה הם כדלהלן:
- 26 א. הגם שהמידע הכלול במייל השני היה שגוי בהיבטים שצוינו לעיל, הרי שהמרחק בין
- 27 האמת למידע השגוי אינו רב, וספק אם היה בו כדי לשנות את התמונה הכללית שיצר
- 28 הפרסום בצורה משמעותית. ההאשמות שהטיחו רו"ח הרפז ושכטר ברו"ח מנירב
- 29 במסגרת הבוררות היו האשמות קשות, בדבר מרמה כלפי שותפים לשעבר, אשר פרסומן
- 30 ברבים היה עלול לגרום לרו"ח מנירב נזק לא מבוטל; גם הטענה כי הבוררות מתנהלת

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

ת"א 10-11-5699 מנירב נ' אייל ויובל ארד תקשורת (1996) בע"מ ואח'

- 1 במחשכים אינה נטולת יסוד, ולראיה הקשיים הדיוניים שהערים ר"ח מנירב במסגרת
- 2 ההליכים שלפני על חשיפת הליכי הבוררות.
- 3 ב. הקמפיין הנגטיבי נגד ר"ח מנירב היה חלק ממערכת בחירות סוערת, שר"ח מנירב
- 4 נושא באחריות לה לא פחות מר"ח גוזמן ז"ל. כך, למשל, מכתב התחתונים, שנשלח
- 5 עוד לפני הצגת מועמדותו של ר"ח מנירב, הוא ללא ספק פרובוקציה מכוונת, שמוטב
- 6 היה להימנע ממנה. את תחושות הנתבעים בעניין זה, שאינן נטולות יסוד, שיקף נאמנה
- 7 מר חורב (פרוטוקול 25.3.2012, עמוד 817 שורה 32 – עמוד 818 שורה 7) באומר:
- 8 **"אני חושב שניסיון היום, בדיעבד, להציג פה מערכה א-סימטרית,**
- 9 **הוא ניסיון נואל. הקמפיין הזה לא התנהל על ידי צד אחד שטען וצד**
- 10 **שני שנהג כמריה תרזה. יגאל גוזמן ספג עלבונות אישיים, שבינם לבין**
- 11 **תפקידו כרואה חשבון ומועמד לנשיא הלשכה לא היה דבר. ניסו**
- 12 **להפוך אותו ללעג ולקלס בעיתונות המקצועית ובעיתונות שמסקרת**
- 13 **את רואי החשבון בישראל. ואני חושב, אם יורשה לי, כי גם לי יש**
- 14 **פרשנות, ניסיון היום של מישור להציג את עצמו כקוזק נגזל ולא**
- 15 **כאחרון הבריונים הוא אפילו מקומם".**
- 16 חוק לשון הרע מכיר בסעיף 15(10) בזכות התגובה, וגם אם המקרה שלפנינו איננו נופל
- 17 לגדר הגנה זו, הרי שהדדיות ההתקפות בוודאי ראויה להתחשבות במסגרת קביעת גובה
- 18 הפיצוי (השוו ע"א 1370/91 משעור נ' חביבי, פ"ד מז(1) 535, 538 (1993), בו צוין, לעניין
- 19 הזכות לפיצוי מוגבר, כי: **"מקום בו מתברר, כי הנפגע נהג בפוגע שלא כהוגן – ולוא גם**
- 20 **שלא עלפי אותה אמת מידה ממש – כגון שהתגרה בו קודם לפרסום הפוגע או גמל לו**
- 21 **על הפרסום הפוגע – זכאותו לפיצוי מוגבר מוטלת בספק ממשי".**
- 22 ג. ככל שהדברים נוגעים לכתבה בכלכליסט, הרי שיש להתחשב בכך שפרסום זה הינו
- 23 "מאוזן", במובן זה שבצד השמצות כלפי ר"ח מנירב כלולות בו גם השמצות כלפי ר"ח
- 24 גוזמן ז"ל.
- 25 ד. האחריות המרכזית לפרסום מוטלת, לפי הראיות שהובאו לפני, על ר"ח גוזמן ז"ל,
- 26 אשר מן הסתם, יכול היה להעלות טענות נגד כלפי התנהגותו של ר"ח מנירב כלפיו –
- 27 ולא ארחיב בעניין זה. בנסיבות שנוצרו, ולמרות שמהטעמים שציינתי ראוי להטיל
- 28 אחריות גם על יועציו של גוזמן, אינני סבור כי אחריות זו צריכה להיות בהיקף
- 29 המקסימאלי הקבוע בחוק.

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

ת"א 10-11-5699 מנירב נ' אייל ויובל ארד תקשורת (1996) בע"מ ואח'

- ה. במסגרת הסכם הפשרה שהושג בהליך נגד אימייליון ניתן לתובע פיצוי כספי מסוים
 (6,000 ש"ח), וכן נשלחו מייל מתנצל, כמתואר בפסקה 17 לעיל (נדוק), ההתנצלות לא
 באה אומנם מהנתבעים, אולם היא ניתנה מטעם גורם שנשא באחריות יחד ולחוד עימם
 לעוולה).
47. לאור כל האמור לעיל הריני לקבוע כי בגין פרסום המייל השני יישאו היועצים האסטרטגיים
 בחבות בסכום כולל של 50 אלף ש"ח, וכי בגין פרסום הכתבה בכלכליסט ישאו היועצים
 האסטרטגיים ויועץ התקשורת ציטרין באחריות בסכום כולל של 30 אלף ש"ח.
- סוף דבר**
48. לאור כל האמור לעיל הריני לקבוע כדלהלן:
- א. הנתבעים 1 – 3 ו- 5 נושאים, יחד ולחוד, באחריות להוצאת לשון הרע כלפי התובע בגין
 משלוח המייל השני, ויפצו אותו בסכום של 50 אלף ש"ח.
- ב. הנתבעים 1 – 3 ו- 5, והנתבעים 8 ו- 9, נושאים באחריות להוצאת לשון הרע כלפי התובע
 בגין הכתבה בכלכליסט, ויפצו אותו בסכום של 30 אלף ש"ח. כל אחת מהקבוצות הללו
 תשא באחריות למוחצית מהסכום האמור, כאשר ביניהם ישאו בחבות יחידי הקבוצה
 יחד ולחוד.
49. שאלה שהטרידה אותי לא מעט היא האם יש מקום להטלת הוצאות לטובת אוצר המדינה על מי
 מהצדדים, ובמיוחד על התובע ועל הנתבע 8. הטעם לכך היה שהתנהלות הצדדים הללו הביאה
 להגשת בקשות רבות וטרחניות, אשר גרמה להכבדה של ממש על ההליכים. ואולם, בסופו של
 יום, ולאחר שקיבלתי את התייחסות הצדדים לשאלה זו, החלטתי שאין מקום לנקוט בצעד
 חריג זה בראיית מכלול נסיבות העניין.
50. בבואי לפסוק הוצאות לצדדים להליך הרי שעלי להבחין בין הנתבעים שהתביעה נגדם התקבלה
 בחלקה לנתבעים שהתביעה נגדם נדחתה.
- ככל שמדובר בנתבעים 1 – 3, 5 ו- 8 – 9, הרי שלמרות שהתביעה נגדם התקבלה בחלקה לא
 ראיתי מקום לחייבם בהוצאות. כזכור, התביעה הוגשה תחילה בסכום עתק של 5 מיליון
 ש"ח, ומטבע הדברים נתבעים אלו השקיעו בהגנתם בשים לב לסכום התביעה. זאת ועוד,
 התביעה נוהלה על ידי התובע תוך פרישת יריעה רחבה, ונדחתה בחלקה. בנסיבות אלו ראוי
 כי כל צד יישא בהוצאותיו, וכי באגרות המשפט יוסיף לשאת התובע.

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

ת"א 10-11-5699 מנירב נ' אייל ויובל ארד תקשורת (1996) בע"מ ואח'

1
2 ככל שמדובר בנתבעים 7 ו-10, הרי שלאור העובדה שהתביעה נגדם נדחתה במלואה סבורני
3 שראוי לחייב את התובע בהוצאות, ועל הצד הגבוה. הראיות שהיו נגד נתבעים אלו היו
4 קלושות מלכתחילה, ובכל זאת בחר התובע להגיש את התביעה גם נגדם. החלטה זו חייבה
5 את הנתבעים הללו לשכור לעצמם עורכי דין, ולשלם את שכרם. בנסיבות אלו הריני לפסוק
6 לכל אחד מהנתבעים הללו סכום של 40 אלף ש"ח (כולל מע"מ) כשכר טרחת עורכי דין, וכן
7 החזר חלק הוצאות ההקלטה בו נשא.
8
9 51. מן הראוי לסיים פסק דין זה בקריאתו הנרגשת של רוי"ח שלמה זיו, מייסד ונשיא BDO, לתובע,
10 רוי"ח מנירב, בפתח עדותו בתיק זה:

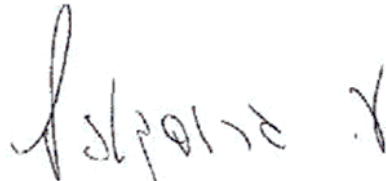
11 "יגאל גוזמן התמודד בבחירות, הוא זכה בבחירות וכתוצאה מאירועים שקרו
12 הוא מת. האיש מת. האיש מת. האירועים היו אירועים לא נעימים ... כל מיני
13 כינויים, שמות, דברים, זה היה בתוך מערכת בחירות. בתוך מערכת בחירות
14 קורים כל מיני דברים. ... זה לא בסדר, זה אולי לא, אולי זה כן, לשון הרע. ...
15 אני אומר, לא להתעסק בנושא הזה יותר, לא להתעסק בנושא הזה יותר. היה
16 טרגדיה. על מה, במה אנחנו מתעסקים? במה אנחנו מתעסקים? ולכן ...
17 ביקשתי כבר מעופר ואני חוזר ומבקש, אם הוא מסוגל, ויכול להיות שהוא
18 נפגע, ... אם הוא נפגע, הבן-אדם מת, הנושא נגמר. ... אני מוכן להרתם שלא
19 יהיה יותר דברים כאלה בלשכה, לעשות את זה נקי, תן יד לדברים הגיוניים,
20 להרים את היחס בין האנשים, להרים את הלשכה, את כבודו של הלשכה".

21 (פרוטוקול 30.8.2012, עמודים 521 – 522)

22
23 ולכך אוסיף, מוטב מאוחר מאשר לעולם לא.

24
25 ניתן היום, י"ט אדר תשע"ד, 19 פברואר 2014, בהעדר הצדדים.
26
27

28
29

פרופ' עופר גרוסקופף, שופט

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

ת"א 10-11-5699 מנירב נ' אייל ויובל ארד תקשורת (1996) בע"מ ואח'

- 1
- 2
- 3
- 4